

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2016 M. VASARIO 1 D. – 2016 M. VASARIO 29 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
2. APLINKOS APSAUGA	4
<i>Dėl atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo objekto.....</i>	<i>4</i>
4. GINČAI, KILĘ IŠ ŽEMĖS TEISINIŲ SANTYKIŲ.....	4
<i>Dėl žemės sklypo savininko teisės ginčyti sprendimą visuomenės poreikiams paimti tik dalį žemės sklypo. 4</i>	
7. KONKURENCIJA.....	5
<i>Dėl Konkurencijos tarybos atsisakymo pradėti tyrimą ir tyrimo dėl pažeidimo pradėjimo</i>	<i>5</i>
9. MOKESTINIAI GINČAI	6
<i>Dėl teisės atskaityti PVM, sumokėtą už įsigytą (pasigamintą) ilgalaikį turtą, kuris yra skirtas visuomenei neatlygintinai naudotis</i>	<i>6</i>
<i>Dėl mokesčių administratoriaus pareigos rengiant žemės mokesčio deklaraciją remtis tik Nekilnojamojo turto registro duomenimis</i>	<i>8</i>
10. MUITINĖS VEIKLA.....	8
<i>Dėl prekės klasifikavimo pagal Kombinuotąjį nomenklatūrą, kaip teisės taikymo veiksmo</i>	<i>8</i>
14. TERITORIJŲ PLANAVIMAS.....	9
<i>Dėl atvejų, kada kompetentingos institucijos gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti teritorijos, esančios kultūros paveldo teritorijoje ar jo apsaugos zonoje, planavimo darbus.....</i>	<i>9</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	9
<i>Dėl unitazo įrengimo tardymo izoliatoriaus kameros sanitariniame mazge</i>	<i>9</i>
<i>Dėl pagalbos mygtuko kameroje įrengimo</i>	<i>9</i>
16. VALSTYBĖS TARNYBA	11
<i>Dėl sprendimo neatvykus į fizinio pasirengimo patikrinimą neleisti dalyvauti konkurse pareigoms užimti 11</i>	
<i>Dėl neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio kompensavimo valstybės tarnautojams, ieškinio senaties ir tinkamo atsakovo tokiose bylose</i>	<i>12</i>
<i>Dėl neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio kompensavimo prokurorams.....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl nekonkrečiai apibrėžtų pareigų nevykdymo, kaip tarnybinio nusižengimo.....</i>	<i>14</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO	15
<i>Dėl pareigūnams taikomo sveikatos būklės reikalavimo, susijusio su sąnario endoprotezavimo operacija, teisėtumo</i>	<i>15</i>
20. BYLOS DĖL VALSTYBINĖS TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS TARNYBOS SPRENDIMŲ.....	17
<i>Dėl skirtingų prekybos alkoholiniais gėrimais apribojimų pagal Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 13 punktą ir 18 straipsnio 9 dalį atribojimo.....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl ekonominės sankcijos panaikinimo, atsižvelgiant į tai, kad aktai, kuriais yra numatyti tam tikri prekybos alkoholiu ribojimai, yra vėliau panaikinti</i>	<i>17</i>
24. BYLOS DĖL VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS.....	18
<i>Dėl atsisakymo teikti antrinę teisinę pagalbą, pareiškėjui neapmokėjus nustatytą antrinės teisinės pagalbos išlaidų kitoje byloje.....</i>	<i>18</i>
25. BYLOS DĖL ASMENS DUOMENŲ TEISINĖS APSAUGOS.....	19
<i>Dėl tinkamo skolininko informavimo apie reikalavimo perleidimą ir tokiu būdu gautų jo asmens duomenų perleidimo tretiesiems asmenims teisėtumo</i>	<i>19</i>

33. BYLOS, SUSIJUSIOS SU NACIONALINIŲ, ES IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINE PARAMA.....	20
<i>Dėl pareigos pagrįsti griežtesnės poveikio priemonės (sankcijos) taikymą, susigrąžinant paramos lėšas..</i>	
36. BYLOS DĖL ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS SPRENDIMŲ.....	21
<i>Dėl Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos pareigos savarankiškai atlikti jai pateiktame skunde nurodytų aplinkybių tyrimą.....</i>	
38. KITOS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO IR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	22
<i>Dėl Teisingumo ministerijos pareigos pateikti pažymą apie teisėjo darbo užmokesčio vidurkj</i>	
<i>Dėl viešojo administravimo subjekto teisės atsisakyti nagrinėti asmens pakartotinį skundą</i>	
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	24
55. TEISMO KOMPETENCIJA	24
<i>Dėl savivaldybės tarybos sprendimo reorganizuoti viešąją įstaigą ginčijimo administraciniame teisme ...</i>	
59. TEISMO IŠLAIDOS.....	24
<i>Dėl bylinėjimosi išlaidų, susidariusių vykdant institucijai priskirtas viešojo administravimo funkcijas, atlyginimo</i>	
63. SKUNDAS.....	25
<i>Dėl rinkliavų centro prašymo dėl vietinės rinkliavos priteisimo neapmokestinimo žyminiu mokesčiu.....</i>	
<i>Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos, atstovaujamos UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro, teisės paduoti teismui prašymą dėl nesumokėtos vietinės rinkliavos priteisimo</i>	
70. BYLOS NUTRAUKIMAS.....	26
<i>Dėl atsisakymo pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą apskundimo tvarkos pagal Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymą</i>	

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2008 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

2. Aplinkos apsauga

2.3. Valstybės valdymo ir savivaldos institucijų sprendimai

2.3.1. Poveikio ir pasekmių aplinkai vertinimas

Dėl atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo objekto

Apžvelgiamoje byloje ginčas iš esmės kilo dėl viešojo administravimo subjektų sprendimų, kuriuose padaryta išvada, kad dėl pramonės ir sandėliavimo objektų valdų plėtros ginčo žemės sklype poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Analizuodamas kilusį ginčą, LVAT pirmiausia pažymėjo, kad trečiojo suinteresuoto asmens pozicija, jog pareiškėjai neturėjo teisės kreiptis į teismą, yra nepagrįsta. LVAT nustatė, kad pareiškėjams nuosavybės teise priklausantys žemės sklypai ribojasi su ginčo sklypu, be to, pareiškėjai dalyvavo poveikio aplinkai vertinimo atrankos procese. Taigi pareiškėjai turi materialinį suinteresuotumą nagrinėjamoje byloje.

Išanalizavusi Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatas (7 str. 1, 2 d.), bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo yra atliekama konkrečiai planuojamai veiklai. Aptariamą procedūros teisinis reglamentavimas (Įstatymo 7 str. 4–6 d.) patvirtina, jog atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo metu tam, kad būtų nustatyta, ar konkrečiai ūkinei veiklai turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius turi pateikti pakankamai išsamius duomenis apie planuojamą ūkinę veiklą. Įstatymo 7 straipsnio 6 dalyje nustatyti kriterijai, į kuriuos turi būti atsižvelgiama sprendžiant, ar privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą, taip pat rodo, kad atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo metu turi būti nagrinėjama apibrėžta planuojama ūkinė veikla, o ne bendro pobūdžio ūkinės veiklos rūšis. Taigi, kaip pagrįstai pažymėjo pirmosios instancijos teismas, norint nustatyti, ar reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą, vien tik ūkinių veiklų, kurių neplanuojama vykdyti ginčo sklype, nurodymas akivaizdžiai nėra pakankamas. Atsižvelgiant į tai, kad ginčijamuose sprendimuose konkreti planuojama ūkinė veikla nebuvo nurodyta ir nebuvo vertinta, atranka dėl poveikio vertinimo aplinkai negali būti laikoma atlikta tinkamai, o ginčijami sprendimai negali būti pripažinti teisėtais ir pagrįstais.

2016 m. vasario 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-420-442/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-35309-2014-7

Procesinio sprendimo kategorija 2.3.1; 2.7

[Prieiga internete](#)

4. Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių

4.1. Žemės paėmimas visuomenės poreikiams

Dėl žemės sklypo savininko teisės ginčyti sprendimą visuomenės poreikiams paimti tik dalį žemės sklypo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) direktoriaus įsakymo dėl žemės sklypų paėmimo visuomenės poreikiams (Kauno laisvosios ekonominės zonos teritorijai plėsti) procedūros pradžios. Šio įsakymo pagrįstumas ir teisėtumas buvo kvestionuojamas tiek, kiek juo buvo nuspręsta visuomenės poreikiams nepaimti pareiškėjams priklausančių ir Kauno laisvosios ekonominės zonos viduryje liekančių žemės sklypų dalių.

Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs pareiškėjų skundą, konstatavo, kad joks individualus administracinis aktas atsisakyti pradėti procedūrą atitinkamų žemės sklypų dalių atžvilgiu nebuvo priimtas – pareiškėjai reikė reikalavimą dėl neegzistuojančio materialinio teisinio santykio, todėl bylą dėl šio reikalavimo nutraukė.

Nesutikdamas su tokiu vertinimu, LVAT akcentavo, kad atsižvelgiant į šią pirmosios instancijos teismo motyvaciją, asmeniui, iš kurio visuomenės poreikiams paimama tik dalis sklypo, manant, jog toks dalies sklypo paėmimas visuomenės poreikiams nepagrįstai ir neproporcingai riboja jo nuosavybės teises, praktiškai būtų užkirsta galimybė savo teises ginti teisme. Tokiu būdu būtų formaliai sukuriama situacija,

kada asmuo turėtų papildomai kreiptis į Tarnybą dėl likusios žemės sklypo dalies paėmimo visuomenės poreikiams.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija akcentavo, kad pagal Žemės įstatyme ir jį lydinčiuose teisės aktuose įtvirtintą teisinį reguliavimą Tarnybos direktorius, išnagrinėjęs jam pagal teisės aktus privalomus pateikti duomenis, priima sprendimą visuomenės poreikiams paimti: 1) visą arba 2) dalį žemės sklypo (sklypų). Vienokio ar kitokio pobūdžio Tarnybos sprendimas privalo būti priimtas teisės aktų nustatyta tvarka, laikantis visų privalomų procedūrinių reikalavimų, o sprendimas – visuomenės poreikiams paimti visą ar dalį žemės sklypo – privalo būti pagrįstas, ir šis pagrindimas privalo atitikti sprendimu padarytą išvadą dėl konkrečios sklypo dalies (viso sklypo) paėmimo visuomenės poreikiams būtinumo. Tarnybos direktorius, padaręs išvadą, jog konkrečiu atveju visuomenės poreikiams paimti yra reikalinga tik dalis žemės sklypo, ir šią išvadą pagrindęs, iš esmės nusprendžia ir dėl tokio sklypo likusios dalies paėmimo netikslingumo. Todėl, kaip sprendė LVAT teisėjų kolegija, nagrinėtu atveju pareiškėjai, nesutikdami su atsakovo padaryta išvada, jog visuomenės poreikiams turėtų būti paimamos tik žemės sklypų dalys, o ne visi žemės sklypai, turi įstatymuose įtvirtintą teisę teikti teismui skundą ir reikalauti patikrinti tokio administracinio akto teisėtumą ir pagrįstumą.

Atsižvelgusi į nurodytus motyvus, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas šią bylos dalį nutraukė nepagrįstai, sprendimą panaikino ir bylą grąžino nagrinėti iš naujo.

2016 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2360-438/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04557-2015-2

Procesinio sprendimo kategorija 4.1

[Prieiga internete](#)

7. Konkurencija

7.8. Kiti konkurencijos klausimai

Dėl Konkurencijos tarybos atsisakymo pradėti tyrimą ir tyrimo dėl pažeidimo pradėjimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo atsisakyta pradėti tyrimą dėl AB „ORLEN Lietuva“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams (toliau – Nutarimas) teisėtumo ir pagrįstumo.

Pareiškėjas Lietuvos degalinių sąjunga (toliau – LDS) kreipėsi į Konkurencijos tarybą, prašydamas nustatyti, ar AB „ORLEN Lietuva“ nepiktnaudžiauja dominuojančia padėtimi žymėto dyzelino rinkoje, parduodama žymėtą dyzeliną už AB „ORLEN Lietuva“ skelbiamą protokolinę kainą tarpininkaujant UAB „Imlitex“, kuriam AB „ORLEN Lietuva“ už tarpininkavimą moka komisinį atlyginimą ir dengia žymėto dyzelino transportavimo išlaidas.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino ir panaikino Konkurencijos tarybos Nutarimą bei įpareigojo Konkurencijos tarybą spręsti iš naujo tyrimo pradėjimo klausimą pagal LDS skundus.

LVAT teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad Konkurencijos taryba, tirdama pareiškėjo pareiškimą dėl pažeidimo, iš esmės supainiojo dvi atskiras procedūras – atsisakymą pradėti tyrimą ir tyrimo dėl pažeidimo pradėjimą. Įvertinusi aktualų teisinį reguliavimą ir teismų praktiką, teisėjų kolegija nurodė, kad Konkurencijos taryba faktiškai atliko veiksmus, kurie turiniu atitiktų tyrimo veiksmus, o ne aiškinosi, ar reikalinga pradėti tyrimą pagal pareiškėjo skundą. LVAT teisėjų kolegija konstatavo, jog nagrinėtu atveju visuma pareiškėjo pateiktų įrodymų (pareiškime išdėstytos Konkurencijos įstatymą pažeidžiančių veiksmų faktinės aplinkybės ir pateikti priedai) rodo, kad yra pagrindas įtarti, jog piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi pažeidimas gali būti daromas. Būtent tokio įtarimo apie galimą pažeidimą nustatymas savaime yra pakankamas pagrindas tyrimui pradėti. Sprendžiant pareiškimo / skundo priimtinumą klausimą neturėtų būti vertinama, ar iš tikrųjų ir kokiais veiksmais buvo pažeista ar nepažeista atitinkama Konkurencijos įstatymo straipsnio nuostata, kas šiuo atveju atsakovo buvo atlikta.

Vertindama Nutarimo argumentą, jog AB „ORLEN Lietuva“ atsisakymas suvienodinti agentavimo ir pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygas neturi piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi požymių, nes sutartys tarp AB „ORLEN Lietuva“ ir UAB „Imlitex“ bei tarp AB „Orlen Lietuva“ ir LDS narių yra skirtingo pobūdžio (agentavimo (įtvirtina komercinio atstovavimo santykius) ir pirkimo–pardavimo (atitinka didmeninio pirkimo-pardavimo paslaugų teikimą), todėl nėra pagrindo įtarti, kad AB „ORLEN Lietuva“, atsisakydama su

LDS nariais sudaryti sutartis tokiomis pat sąlygomis, kaip su UAB „Imlitex“, atliko veiksmus, turinčius konkurencijos įstatymo 7 straipsnio draudžiamų veiksmų požymių, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad sprendžiant dėl tyrimo pradėjimo, turėtų būti vertinamos ir sąlygos galutiniams vartotojams, be kurių vertinimo neįmanoma nustatyti, ar įtarimas dėl pažeidimo yra pagrįstas, ar tokiu būdu nėra iškraipomos konkurencijos sąlygos.

Taip pat LVAT teisėjų kolegija vertino aplinkybę, jog Konkurencijos taryba tyrimo pradėjimo klausimą nagrinėjo daugiau kaip 1,5 metų, per kuriuos ištyrė tik tiek, kad AB „ORLEN Lietuva“ užima mažiau negu 40 procentų žymėto dyzelino rinkos bei kad sutartys, sudarytos tarp trečiojo suinteresuoto asmens AB „ORLEN Lietuva“ ir UAB „Imlitex“ bei tarp AB „ORLEN Lietuva“ ir LDS narių, sukuria skirtingų teisinių santykių atsiradimą. Atsižvelgusi į tyrimo tokioms išvadoms padaryti reikalingumą, LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad šias abstraktus pobūdžio išvadas buvo galima padaryti per žymiai trumpesnį laiką, ir konstatavo, kad atsakovo argumentai, jog jis ėmėsi veiksmų, kad pareiškėjo pareiškimas būtų įvertintas išsamiai, visapusiškai ir objektyviai, yra atmestini.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, atsakovo Konkurencijos tarybos ir trečiojo suinteresuoto asmens AB „ORLEN Lietuva“ apeliaciniai skundai atmesti.

2016 m. vasario 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-496-662/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04645-2014-9

Procesinio sprendimo kategorija 7.8

[Prieiga internete](#)

9. Mokestiniai ginčai

9.3. Pridėtinės vertės mokestis

9.3.5. Pridėtinės vertės mokesčio atskaita

Dėl teisės atskaityti PVM, sumokėtą už įsigytą (pasigamintą) ilgalaikį turtą, kuris yra skirtas visuomenei neatlygintinai naudotis

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl mokesčių administratoriaus atsisakymo tenkinti pareiškėjo prašymą grąžinti pasigaminant ilgalaikį turtą sumokėtą pridėtinės vertės mokestį (toliau – PVM).

Šiuo aspektu byloje buvo nustatyta, kad pareiškėjas su Nacionaline mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos sudarė paramos sutartį, pagal kurią pareiškėjas įsipareigojo įgyvendinti projektą „Baltų mitologinis rekreacinis (pažintinis) takas“, o agentūra – kompensuoti iki 90 proc. šio projekto įgyvendinimo išlaidų. Įgyvendindamas šį projektą, pareiškėjas į apskaitą įtraukė sukurtą „Baltų mitologinį rekreacinį (pažintinį) taką“ (toliau – Pažintinis takas) sudarančio tam tikro ilgalaikio turto (transporto priemonių stovėjimo aikštelių, takų, apžvalgos aikštelių, laiptelių, laužaviečių, informacinio stendo) pasigaminimo išlaidas, įskaitant pirkimo PVM. Šį PVM pareiškėjas deklaravo bei paprašė mokesčių administratoriaus jį grąžinti (įskaityti). Nurodęs, jog nenustatyta, kad pareiškėjo įsigytos paslaugos ar prekės bus naudojamos PVM apmokestinamai veiklai vykdyti, vietos mokesčių administratorius darė išvadą, kad ginčo PVM nepagrįstai buvo įtrauktas į PVM atskaitą bei konstatavo, jog nebuvo pagrindo tenkinti pareiškėjo prašymo dėl PVM permokos grąžinimo. Toks viešojo administravimo subjekto sprendimas iš esmės buvo motyvuojamas aplinkybe, jog pareiškėjas įsipareigojo, kad įgyvendinant minėtą projektą sukurta rekreacine infrastruktūra, t. y. ir ginčo ilgalaikiu turtu, kurio pirkimo PVM pareiškėjas siekė atskaityti, visuomenė galės naudotis nemokamai.

Vertindamas tokio mokesčių administratoriaus sprendimo pagrįstumą, LVAT pastebėjo, jog atsižvelgiant į ginčo ilgalaikio turto pobūdį (rekreacinės infrastruktūros objektai) ir bendrą pareiškėjo planuotą vykdyti kaimo turizmo, pramogų, renginių organizavimo, t. y. iš esmės rekreacinių, veiklų pobūdį, taip pat kitas bylai reikšmingas aplinkybes (pvz., kad apmokestinamąją veiklą planuojama vykdyti toje pačioje teritorijoje, kur buvo ginčo ilgalaikis turtas, ar šalia jos ir kt.), nebuvo objektyvaus pagrindo konstatuoti, kad ginčo ilgalaikį turtą pareiškėjas pasigamina (įsigijo) kitais nei verslo tikslais (ginčo ilgalaikis turtas iš esmės sudaro pareiškėjo verslui skirtą turto dalį). Be to, kaip pažymėjo Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2015 m. spalio 22 d. sprendimo byloje *Sveda* (C-126/14) 24 ir 25 punktuose, vertinimo, jog įsigydamas (pasigamindamas) ginčo ilgalaikį turtą pareiškėjas veikė, kaip apmokestinamasis asmuo,

nagrinētu atveju negalėjo paneigti ir aplinkybė, jog šis turtas turi būti suteiktas visuomenei neatlygintinai naudotis.

Kita vertus, apmokestinamasis asmuo turi teisę atskaityti PVM, jo sumokėtą už kito apmokestinamojo asmens patiektas prekes ir (ar) suteiktas paslaugas tiek, kiek prekes ir (ar) paslaugas apmokestinamasis asmuo naudoja savo apmokestinamiesiems sandoriams (žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2005 m. birželio 2 d. sprendimą byloje *Waterschap Zeeuws Vlaanderen*, C-378/02, 31 p.). Atitinkamai aptariama teisė į atskaitą egzistuoja, kai PVM apmokestinamas pardavimo sandoris yra tiesioginiu ir nedelsiant atsirandančiu ryšiu susijęs su vienu ar keliais pirkimo sandoriais, suteikiančiais teisę į atskaitą. Jeigu taip nėra, reikia nagrinėti, ar išlaidos, patirtos įsigyjant prekių ir paslaugų, sudaro bendrųjų išlaidų, susijusių su apmokestinamojo asmens bendra ekonomine veikla, dalį. Abiem atvejais tiesioginio ir nedelsiant atsirandančio ryšio egzistavimas reiškia, kad išlaidos, patirtos įsigyjant paslaugas, yra atitinkamai įtrauktos į konkrečių pardavimo sandorių kainą ar apmokestinamojo asmens vykdamą ekonominę veiklą tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų kainą (žr., pvz., Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2009 m. spalio 29 d. sprendimą byloje *SKF*, C-29/08, 60 p.).

Apžvelgiamoje byloje tarp šalių nebuvo ginčo, jog pareiškėjas minėto Pažintinio tako, kurio dalį sudaro ir (ar) kuriam aptarnauti yra skirtas ir ginčo ilgalaikis turtas, lankytojams suteikė teisę nemokamai naudotis šiuo turtu, nepriklausomai nuo to, ar šie asmenys su pareiškėju sudarys apmokestinamuosius sandorius, ar tokių sandorių nesudarys. Todėl nagrinētu atveju nebuvo pagrindo pripažinti, kad 2012 metais pareiškėjo atlikti parengiamieji (investiciniai) darbai galėtų būti vertinami, kaip objektyviai turėję tiesioginį ir nedelsiant atsirandantį ryšį su kokiu nors vienu ar keliais pareiškėjo planuojamos vykdyti veiklos metu sudaromais (sudarytiniais) pirkimo apmokestinamaisiais sandoriais.

Tačiau byloje surinkti objektyvūs duomenys patvirtino, kad ginčo ilgalaikis turtas buvo pareiškėjo verslui skirto turto dalis. Pažintinis takas, kurio neatsiejama dalis buvo ginčo ilgalaikis turtas, iš esmės taip pat vertinamas, kaip objektas (priemonė), kuriuo siekiama pritraukti ir tuos lankytojus, kurie įsigytų pareiškėjo planuotas (planuojamas) už atlygį tiekti prekes ir (ar) teikti paslaugas (svenyrus, maistą, naudotis mokamais atrakcionais, kitomis mokamomis rekreacinio pobūdžio paslaugomis). LVAT atkreipė dėmesį į tai, jog pareiškėjas planavo (planuoja) vykdyti savo apmokestinamąją veiklą kaimiškoje, t. y. retai apgyvendintoje, vietovėje. Todėl logiška manyti, jog aptariamas rekreacinis objektas gali būti pripažinta viena iš priemonių, skirtų paskatinti lankytojus, įskaitant apmokestinamuosius sandorius sudarančius klientus, atvykti iš kitų vietovių. Svarbu ir tai, kad aptariamas Pažintinis takas, kurio sudedamoji dalis buvo ginčo ilgalaikis turtas, pagal savo paskirtį ir pobūdį atitiko pareiškėjo planuotos (planuojamos) toje pačioje vietoje vykdyti apmokestinamos veiklos pobūdį (pramogų, turizmo, poilsio ir kita panaši veikla), iš esmės šis objektas sudarytų (sudaro) bendrą kompleksą su kitais (planuojamais) apmokestinamosios ekonominės veiklos objektais, t. y. tarpusavyje iš esmės yra susiję. Galiausiai LVAT pastebėjo, kad pareiškėjas yra pelno siekiantis juridinis asmuo, kuris savo veiklos išlaidas padengia iš gaunamų pajamų. Byloje buvo galima daryti objektyviai pagrįstą išvadą, jog pareiškėjo planuojamų gauti ateityje pajamų pagrindinę dalį sudarys pajamos iš apmokestinamųjų sandorių, ginčo ilgalaikio turto įsigijimo ir vėlesnės šio turto priežiūros išlaidos (jų dalis) bus padengiama iš pastarųjų pajamų. Atitinkamai seka logiška išvada, jog šios išlaidos sudarys pareiškėjui vykdamą (planuojamą) ekonominę veiklą tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų kainos dalį.

LVAT teisėjų kolegija sutiko, kad kiekviena iš paminėtų aplinkybių, jei jos būtų vertinamos atskirai, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė nagrinētu atveju, nesudarytų pakankamo (savarankiško) pagrindo konstatuoti minėto ryšio buvimą tarp ginčo ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) ir pareiškėjo planuojamos (planuotos) vykdyti bendros apmokestinamosios veiklos. Tačiau šias aplinkybes vertinant bendrai visų kitų byloje surinktų duomenų kontekste, nebuvo prielaidų abejoti aptariamo ryšio buvimu.

Atskirai LVAT teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad lėšų, panaudotų įgyjant ginčo ilgalaikį turtą, šaltinis nagrinētu atveju nebuvo reikšmingas sprendžiant klausimą tiek dėl pačios teisės į PVM atskaitą, tiek dėl šios teisės apimties. Todėl aplinkybės dėl to, kokia ginčo ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) išlaidų dalis pagal minėtą paramos sutartį buvo subsidijuota, nebuvo reikšminga sprendžiant klausimą dėl atskaitytino PVM.

Šiomis aplinkybėmis LVAT panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą, kuriuo mokesčių administratoriaus sprendimą panaikino bei perdavė jam klausimą dėl PVM permokos grąžinimo spręsti iš naujo.

2016 m. vasario 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2152-556/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00857-2013-9
Procesinio sprendimo kategorija 9.3.1; 9.3.2; 9.3.5
[Prieiga internete](#)

9.5. Kiti mokesčiai

Dėl mokesčių administratoriaus pareigos rengiant žemės mokesčio deklaraciją remtis tik Nekilnojamojo turto registro duomenimis

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjo pareigos mokėti žemės mokestį už nuosavybės teise valdomą žemės ūkio paskirties žemę. Pareiškėjas nesutiko su jam apskaičiuotu mokesčiu iš esmės teigdamas, kad ginčo žemė yra žemės ūkio paskirties žemė, kurioje įveistas miškas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, todėl ši žemė, vadovaujantis Žemės mokesčio įstatymo 4 straipsniu, nėra aptariamo mokesčio objektas. Mokesčių administratorius laikėsi pozicijos, kad sprendžiant dėl žemės mokesčio objekto bei rengiant šio mokesčio deklaracijas, turi būti remiamasi tik Nekilnojamojo turto registro duomenimis.

Šiuo aspektu teisėjų kolegija pirmiausia sutiko, kad iš tiesų Žemės mokesčio įstatymo 13 straipsnyje minimi Nekilnojamojo turto registro ir Nekilnojamojo turto kadastro duomenys, kurie paprastai padeda identifikuoti žemės mokesčio objektą bei gali nulemti žemės mokestį ir nėra ginčo, jog jie laikytini teisingais bei išsamiais, kol nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka. Tačiau ši prezumpcija nagrinėtu atveju buvo nuginčyta mokesčio mokėtoju pateikus faktinius duomenis, įrodančius, jog apmokestintas žemės sklypas nepateko į žemės mokesčio objekto sąvoką (buvo neapmokestinamas). Byloje nebuvo pagrindo sutikti, kad apskaičiuojant žemės mokestį pagal Žemės mokesčio įstatymą, mokesčių administratorius buvo įpareigotas remtis tik Nekilnojamojo turto registro duomenimis. Tai paprastai tik vienas iš įrodymų. Ir jei yra kitokių įrodymų (reikšmingų identifikuojant mokesčio objektą), turi būti įvertinta jų (įrodymų) visuma, ir tik tada priimamas sprendimas dėl Žemės mokesčio deklaracijos suformavimo.

Šiomis aplinkybėmis LVAT pripažino, jog mokesčinį ginčą nagrinėjusios institucijos, įskaitant pirmosios instancijos teismą, pagrįstai ginčo žemės mokesčio deklaraciją pripažino nepagrįsta, todėl atsakovo (mokesčių administratoriaus) skundą atmetė.

2016 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-271-556/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02470-2014-3

Procesinio sprendimo kategorija 9.5

[Prieiga internete](#)

10. Muitinės veikla

10.2. Europos Bendrijų muitų tarifas ir tarifinis prekių klasifikavimas

Dėl prekės klasifikavimo pagal Kombinuotąją nomenklatūrą, kaip teisės taikymo veiksmo

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjo ginčas su muitine iš esmės buvo kilęs dėl ginčo prekių klasifikavimo atitinkamoje Kombinuotosios nomenklatūros pozicijoje bei TARIC kodo nustatymo.

Šiuo klausimu LVAT akcentavo, kad pats prekių klasifikavimas atitinkamoje Kombinuotosios nomenklatūros pozicijoje yra teisės taikymo veiksmas. Tačiau tam tikrais atvejais, siekiant atitinkamą prekę tinkamai klasifikuoti, būtina turėti informaciją apie jos sudėtį ir (ar) kitus klasifikavimui reikšmingus prekės požymius. Esant nepakankamai, nepatikimai ar prieštaringai gamintojo ar importuotojo pateiktai informacijai, minėtų duomenų nustatymui gali reikėti taikyti specialias mokslo, technikos ir kitas žinias.

Byloje nagrinėtu atveju mokesčių administratorius, klasifikuodamas ginčo prekes, rėmėsi Muitinės laboratorijos atliktų tyrimų išvadose nurodytais jų (prekių) požymiais (savybėmis). Savo ruožtu pareiškėjas, kvestionuodamas viešojo administravimo subjekto atliktą šių prekių priskyrimą atitinkamai Kombinuotosios nomenklatūros pozicijai, pateikė nepriklausomų laboratorijų tyrimų išvadas. Tai nagrinėtoje byloje lėmė būtinybę visas šias tyrimų išvadas analizuoti pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles visų kitų byloje surinktų įrodymų bei proceso dalyvių paaiškinimų kontekste (Administracinių bylų teisenos įstatymo 57 str.).

Išanalizavusi visus byloje surinktus duomenis, įvertinusi proceso šalių bei minėtas tyrimo išvadas surašiusių (tyrimus atlikusių) specialistų paaiškinimus, LVAT teisėjų kolegija sprendė, jog mokesčių administratorius teisingai klasifikavo ginčo prekes, todėl pareiškėjo apeliacinį skundą atmetė ir pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2016 m. vasario 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2477-662/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-06734-2013-9

Procesinio sprendimo kategorija 10.2

[Prieiga internete](#)

14. Teritorijų planavimas

14.7. Kiti klausimai, susiję su teritorijų planavimu

Dėl atvejų, kada kompetentingos institucijos gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti teritorijos, esančios kultūros paveldo teritorijoje ar jo apsaugos zonoje, planavimo darbus

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinio padalinio sprendimo, kuriuo buvo atsisakyta derinti ginčo žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo planavimo dokumentui. Šiame sprendime minėtas teritorinis padalinys nurodė, kad teikiamam projektui pritarti negali, be to, atsižvelgdamas į tai, kad buvo priimtas sprendimas papildyti archeologijos objekto, kurio teritorijoje yra ginčo žemės sklypas, apsaugos reikalavimus, ir vadovaudamasis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 5 dalimi, nusprendė uždrausti pradėtus pareiškėjų žemės sklypo planavimo darbus iki 6 mėnesių, kol bus priimtas sprendimas dėl nekilnojamosios kultūros vertybės Šventosios senovės gyvenvietės apsaugos reikalavimų patikslinimo.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija, be kita ko, pažymėjo, jog Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad institucija, priėmusi sprendimą inicijuoti kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu arba jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymą bei apsaugos reikalavimų pakeitimą, gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Iš šios nuostatos matyti, kad joje yra numatyti du atvejai, kada institucija gali priimti sprendimą iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus: jei yra inicijuotas kultūros paveldo objekto skelbimas saugomu arba jei inicijuotas jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymas bei apsaugos reikalavimų pakeitimas.

Nagrinėtu atveju ginčytame viešojo administravimo subjekto sprendime buvo nurodyta, jog uždraudžiama atlikti žemės sklypo planavimo darbus iki 6 mėnesių dėl to, kad Kultūros ir paveldo departamento Mokslinė archeologijos komisija 2014 m. birželio 3 d. priėmė sprendimą siūlyti papildyti Šventosios senovės gyvenvietės saugojimo tikslą – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Taigi, nors ir buvo inicijuotas saugomo objekto – Šventosios senovės gyvenvietės teritorijos – apsaugos reikalavimų papildymas, byloje nebuvo duomenų, kad tai padaryta dėl saugomo objekto naujai aptiktų vertingųjų savybių. Taigi nebuvo Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje įtvirtinto pagrindo apriboti ar uždrausti darbus.

Konstatavęs šias ir kitas reikšmingas aplinkybes, LVAT pripažino, jog pirmosios instancijos teismas pagrįstai panaikino ginčytą viešojo administravimo subjekto sprendimą.

2016 m. vasario 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2463-624/2016

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-00633-2014-4

Procesinio sprendimo kategorija 14.3; 59

[Prieiga internete](#)

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3.2. Neturtinė žala

Dėl unitazo įrengimo tardymo izoliatoriaus kameros sanitariniame mazge

Dėl pagalbos mygtuko kameroje įrengimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl, pareiškėjo teigimu, jam padarytos neturtinės žalos, Šiaulių tardymo izoliatoriuje (toliau – Šiaulių TI) kalint netinkamomis sąlygomis, *inter alia* kad kameroje plotas, tenkantis vienam asmeniui, buvo per mažas, sanitariniai mazgai netinkamai įrengti, pagalbos iškvietimo mygtukai neįrengti.

Pirmosios instancijos teismas nusprendė priteisti pareiškėjui iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių TI, 400 Eur neturtinei žalai atlyginti, nustatęs tik kameros ploto normos pažeidimą. Pareiškėjas, nesutikdamas su tokiu sprendimu, padavė apeliacinį skundą.

Pasisakydama dėl pareiškėjo teiginio, kad sanitariniai mazgai Šiaulių TI kameroje buvo netinkamai įrengti, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-241 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (toliau – HN 76:2010) 21 punkte įtvirtinta, kad pataisos namų kamerų tipo, karantino (izoliavimo) patalpų, baudos ir drausmės izoliatorių, kalėjimo, tardymo izoliatoriaus, areštinių kamerų, ilgalaikių ir trumpalaikių pasimatymų kambarių atskirose patalpose turi būti įrengtas sanitarinis mazgas. Sanitariniame mazge turi būti įrengta šalto vandens tiekimo sistema. Sanitariniame mazge turi būti unitazas, praustuvė, veidrodys, tualetu reikmenų spintelė (lentynėlė). Sanitarinis mazgas turi turėti atskirą nuo gyvenamųjų patalpų oro šalinimo sistemą. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. V-176 patvirtintų Tardymo izoliatorių įrengimo ir eksploatavimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 14.5 punkte nurodyta, kad sanitarinio mazgo patalpa turi būti atitverta nuo likusio kameros ploto ne žemesne kaip 1,5 metro aukščio pertvara ir padengta lengvai valoma, drėgmei ir dezinfekcijos medžiagoms atsparia danga. Esant galimybių, sanitarinis mazgas turi būti visiškai izoliuotas nuo likusio kameros ploto. Kameroje įrengiamas praustuvas.

Nustatyta, jog teismui pateiktoje Šiaulių TI Ūkio skyriaus pažymoje nurodyta, kad sanitarinio mazgo patalpa Šiaulių TI gyvenamosiose patalpose yra atitverta nuo likusio kameros ploto ne žemesne kaip 1,5 metro aukščio pertvara ir padengta lengvai valoma danga. Unitazų nėra įrengta: yra tik sanitariniai įrenginiai grindyse su šalto vandens nubėgimo sistema. Šiuo metu jau pradėta įrenginėti unitazus (klozetus) kai kuriose gyvenamosiose kameroje. Kaip minėta, vadovaujantis HN 76:2010 21 punktu, sanitariniame mazge turi būti unitazas. LVAT teisėjų kolegija pabrėžė, jog HN 76:2010 termino „unitazas“ apibrėžimo nėra, tačiau vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 622 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 55:2001 „Viešieji tualetai“ 3.4 punktu, unitazas – tualetu kriauklė išmatoms ir nešvariam vandeniui nutekėti. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju pats atsakovas pripažino, jog Šiaulių TI kamerų sanitariniuose mazguose unitazai nėra įrengti, darytina išvada, kad sanitariniai mazgai neatitiko HN 76:2010 reikalavimų, todėl pripažintina, kad pareiškėjas buvo laikomas netinkamomis sąlygomis.

Taip pat LVAT teisėjų kolegija nepagrįstu pripažino pirmosios instancijos teismo argumentą, kad aplinkybė, jog kameroje, kuriose buvo laikomas pareiškėjas, nebuvo pagalbos mygtuko, nepatvirtina Šiaulių TI veikos neteisėtumo: Taisyklių 14.4 punktas nustato, kad tardymo izoliatoriaus kameroje turi būti vidinio ryšio sistema (pasikalbėjimo moduliai ir radijas, mobiliojo ryšio telefonų aptikimas, aliarminis iškvietimas). Konstatuota, jog nors Taisyklių 2 punktas ir nustato, kad veikiantiems tardymo izoliatoriams taikomi tik tie šių taisyklių reikalavimai, kurie nesusiję su pastato ar patalpų rekonstrukcijos darbais, atsakovas nepateikė jokių argumentų ir įrodymų, pagrindžiančių Šiaulių TI Apsaugos ir priežiūros skyriaus specialisto pažymoje nurodytą teiginį, kad pagalbos mygtuko įrengimui reikalinga atlikti darbus, kurie pagal teisės aktų nuostatas būtų priskiriami pastato ar patalpų rekonstrukcijos darbams.

LVAT teisėjų kolegija darė išvadą, kad pareiškėjas Šiaulių TI buvo kalinamas, pažeidžiant teisės aktais nustatytus reikalavimus, kadangi jam nebuvo užtikrinamas pakankamas plotas (129 dienas), kameroje nebuvo įrengti pagalbos mygtukai, sanitariniai mazgai buvo įrengti netinkamai. LVAT pareiškėjo apeliacinį skundą tenkino iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimą pakeitė, priteisiant pareiškėjui iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, 1 200 Eur neturtinei žalai atlyginti.

2016 m. vasario 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-958-624/2016

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-00738-2015-2

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

16. Valstybės tarnyba

16.1. Bylos dėl priėmimo į valstybės tarnybą

Dėl sprendimo neatvykus į fizinio pasirengimo patikrinimą neleisti dalyvauti konkurse pareigoms užimti

Ginčas apžvelgiamu atveju kilo dėl Kalėjų departamento priimtų sprendimų neleisti pareiškėjai dalyvauti konkurse į laisvas pataisos namų skyriaus viršininko pareigas, atsižvelgiant į tai, kad ji nustatytu metu neatvyko į fizinio pasirengimo patikrinimą.

Byloje buvo nesutariama, ar atsakovas privalėjo taikyti Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2014 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. V-398 patvirtintų Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnų fizinio ir specialiojo parengimo taisyklių (toliau – Fizinio ir specialiojo parengimo taisyklės) 18 punktą, pagal kurį fizinio ir specialiojo parengimo normatyvų laikymas gali būti atidėtas, jei pareigūnas normatyvų laikymo metu nedirba (atostogų metu, laikino nedarbingumo metu ir pan.), ir, atsižvelgęs į tai, jog pareiškėja informavo, kad patikrinime negalės dalyvauti dėl ligos (pateikdama gydytojo pažymą), atidėti fizinio pasirengimo patikrinimą.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad teisinius santykius dėl pareigūnų skyrimo į pareigas konkurso būdu bylai aktualiu laikotarpiu reglamentavo Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 12 straipsnio 6 dalis (2008 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. XI-123 redakcija) (toliau – Statutas) ir šios dalies pagrindu Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2010 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1R-116 patvirtintos Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžiose įstaigose organizavimo taisyklės (2010 m. gegužės 25 d. įsakymo Nr. 1R-116 redakcija) (toliau – Tarnybos organizavimo taisyklės). Atsižvelgiant į Statuto 12 straipsnio 6 dalies nuostatą, kad skyrimo į pareigūnų pareigas konkurso būdu taisyklės tvirtina teisingumo ministras, Taisyklės, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, laikytinos specialiuoju ginčo teisinius santykius reglamentuojančiu teisės aktu, t. y. turinčiu prioritetinę taikymo reikšmę, palyginus su kitais panašius ar gretimus teisinius santykius reglamentuojančiais teisės aktais. Tai reiškia, kad Taisyklių 22 punkto (2013 m. lapkričio 12 d. įsakymo Nr. 1R-264 redakcija) nuostata, pagal kurią pretendento neatvykimas (j jam privalomą) fizinio pasirengimo patikrinimą (nesvarbu, dėl kokių priežasčių) yra pakankamas pagrindas neleisti jam dalyvauti pačiame konkurse, turi specialiąją galią prieš Fizinio ir specialiojo parengimo taisyklių 18 punkte suformuluotą nuostatą, kuri leidžia atidėti pareigūnui paskirtą fizinio ir specialiojo parengimo normatyvų laikymą tais atvejais, kai pareigūnas normatyvų laikymo metu nedirba.

Tarnybos organizavimo taisyklės ir Fizinio ir specialiojo parengimo taisyklės reglamentuoja skirtingų asmenų grupių teisinius santykius: Tarnybos organizavimo taisyklės yra skirtos neapibrėžtai asmenų grupei, į kurią gali patekti tiek pareigūno statusą jau turintys asmenys, tiek ir tokio statuso neturintys asmenys, kurie, siekdami užimti tam tikras pareigas, (galbūt) atitinka tokioms pareigoms užimti keliamus reikalavimus. Tiesioginė sąsaja tarp aptariamų teisės aktų pasireiškia tik tų pačių fizinio pasirengimo normatyvų taikymu (Tarnybos organizavimo taisyklių 22 punktą). Todėl tam tikros Fizinio ir specialiojo parengimo taisyklių nuostatos galėtų būti taikomos Tarnybos organizavimo taisyklėse apibrėžtoje procedūroje tik kaip panašius teisinius santykius reglamentuojančios nuostatos, tačiau tai gali būti daroma tik tais atvejais, kai būtina užpildyti tam tikrą teisinio reguliavimo, numatyto Tarnybos organizavimo taisyklėse, spragą.

Tarnybos organizavimo taisyklės yra vientisas teisės aktas, skirtas nustatyti objektyvią ir aiškią konkurso tam tikroms pareigoms užimti vykdymo tvarką, t. y. nustatyti tam tikras procedūrinio elgesio taisykles, kurios jų atlikimo laike aspektu privalo būti siejamos su tam tikrais atskirų procedūrinių veiksmų atlikimo momentais. Tai reiškia, kad konkurso organizavimo ir vykdymo procedūroje nustatytų veiksmų atlikimo arba jų neatlikimo teisinių pasekmių atsiradimas laike turi būti aiškiai apibrėžtas ir negali būti sąlygojamas subjektyvaus pobūdžio aplinkybių, tarp jų ir aplinkybių, dėl kurių vienoks arba kitoks paskelbto konkurso dalyvis dėl tam tikrų (net ir svarbių) priežasčių neatliko (negalėjo atlikti) jo tolimesniam dalyvavimui konkurse būtinų veiksmų. Todėl Tarnybos organizavimo taisyklių 22 punkte nesant nustatytos galimybės dėl tam tikrų priežasčių atidėti fizinio pasirengimo patikrinimą kitam laikui, tai nereiškia, kad egzistuoja šios teisės normos spraga. Atitinkamai byloje nagrinėtoje situacijoje Fizinio ir specialiojo parengimo taisyklių 18 punkto nuostata dėl galimybės (būtinumo) atidėti pareigūnui paskirtą fizinio ir

specialiojo parengimo normatyvų laikymą negali būti taikoma, nei kaip specialioji teisės norma, nei kaip teisės norma pagal analogiją.

Atsižvelgus į nurodytus motyvus, apeliacinis skundas patenkintas ir pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas, priimant naują sprendimą, kuriuo pareiškėjos skundas atmestas.

2016 m. vasario 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-328-143/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00225-2015-0

Procesinio sprendimo kategorija 16.1

[Prieiga internete](#)

16.2. Valstybės tarnautojų teisės ir pareigos

Dėl neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio kompensavimo valstybės tarnautojams, ieškinio senaties ir tinkamo atsakovo tokiose bylose

Apžvelgiamoje byloje pareiškėja (valstybės tarnautoja) kreipėsi į teismą, reikalaudama priteisti darbo užmokesčio skirtumą, susidariusį dėl 2009 m. rugpjūčio 1 d. – 2013 m. rugsėjo 1 d. sumažinto pareiginės algos koeficiento ir sumažinto priedo už suteiktą kvalifikacinę kategoriją dydžio. Įstatymai, kurių pagrindu pareiškėjai buvo mokamas (neproporcingai) sumažintas darbo užmokestis, Konstitucinio Teismo 2013 m. liepos 1 d. nutarimu buvo pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai.

Apibendrinusi Konstitucinio Teismo jurisprudenciją dėl asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl neproporcingo atlyginimo mažinimo patirtų praradimų kompensavimo (t. y. Konstitucinio Teismo 2013 m. liepos 1 d. nutarimą, 2014 m. balandžio 16 d. sprendimą bei 2015 m. lapkričio 19 d. nutarimą), LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad: 1) įstatymų leidėjas turi pareigą nustatyti asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, patirtų praradimų kompensavimo mechanizmą; 2) kompensavimo mechanizmas turi būti nustatytas per protingą laikotarpį (*inter alia* atsižvelgus į valstybės ekonominę, finansinę padėtį, įvertinus galimybes sukaupti (gauti) lėšas, būtinas tokiam kompensavimui); 3) asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl neproporcingo atlyginimų mažinimo patirtų praradimų teisingas kompensavimas gali būti tinkamai užtikrintas tik remiantis įstatymų leidėjo nustatytais patirtų praradimų kompensavimo dydžiais, terminais ir kitais esminiais elementais; 4) minėtų praradimų kompensavimo mechanizmo parengimo ir pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui atidėjimas vieneriems metams – iki 2015 m. gegužės 1 d. – neprieštarauja Konstitucijai ir nėra laikytinas nepagrįstu delsimu. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija apibendrinė, kad pripažinęs, jog įstatymų nuostatos, kuriomis buvo nustatytas neproporcingas asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, atlyginimų mažinimo mastas, prieštarauja *inter alia* Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalies nuostatai „kiekvienas žmogus <...> turi teisę <...> gauti teisingą apmokėjimą už darbą“, Konstitucinis Teismas nustatė konkrety šio prieštaravimo pasekmių šalinimo būdą – įpareigojimą įstatymų leidėjui nustatyti mechanizmą, kuris užtikrintų teisingą kompensavimą per protingą laikotarpį.

Lietuvos Respublikos Seimas 2015 m. birželio 30 d. priėmė Lietuvos Respublikos asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl ekonomikos krizės neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) dalies grąžinimo įstatymą Nr. XII-1927 (toliau – Grąžinimo įstatymas), įsigaliojusį (su tam tikra išimtimi) 2015 m. rugsėjo 1 d., kuriame nustatytas asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, praradimų, patirtų dėl per ekonomikos krizę neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo), kompensavimo mechanizmas, kuris, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo 2015 m. lapkričio 19 d. nutarimą, priimtas be nepagrįsto delsimo.

Atsižvelgdama į tai, kad šiuo konkrečiu atveju Konstitucinis Teismas 2013 m. liepos 1 d. nutarime ir 2014 m. balandžio 16 d. sprendime nustatė, jog asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl neproporcingo atlyginimų mažinimo patirtų praradimų teisingas kompensavimas pagal Konstituciją gali būti tinkamai užtikrintas tik remiantis įstatymų leidėjo nustatytais patirtų praradimų kompensavimo dydžiais, terminais ir kitais esminiais elementais, taip pat į tai, kad įstatymų leidėjas Grąžinimo įstatyme nustatė asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl neproporcingo atlyginimų mažinimo patirtų praradimų kompensavimo mechanizmą, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad institucijai, kurioje pareiškėja dirba, Grąžinimo

įstatyme yra nustatyta pareiga jame įtvirtintomis sąlygomis kompensuoti pareiškėjos patirtus praradimus. Pareiškėjos patirtų praradimų kompensavimo mechanizmui jau esant nustatytam įstatyme, nėra pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimą priteisti neišmokėtą darbo užmokesčio dalį teismo sprendimu.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad, kaip nurodė Konstitucinis Teismas 2013 m. liepos 1 d. nutarime, įstatymų leidėjui nustačius neteisingą patirtų praradimų kompensavimo mechanizmą (kompensacijų mokėjimo terminų ir (ar) jų dydžių požiūriu), asmenys, patyrę praradimus dėl neproporcingo atlyginimų mažinimo, savo pažeistas teises gali ginti teismine tvarka. Nagrinėtoje byloje pareiškėja argumentų, kad Grąžinimo įstatyme įtvirtintas kompensavimo mechanizmas yra neteisingas, neteikė.

Pasisakydama dėl ieškinio senaties, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad teisės aktai neįtvirtina specialaus termino, per kurį asmenys, remdamiesi Konstitucinio Teismo sprendimu, kuriuo teisės aktas pripažįstamas prieštaraujančiu Konstitucijai, turi teisę kreiptis į teismą dėl subjektinių teisių gynimo ar dėl administracinių aktų panaikinimo. Todėl teismų praktikoje yra vadovaujama įstatyme nustatytais ieškinio senaties terminais, per kuriuos asmenys gali kreiptis į teismą dėl subjektinių teisių gynimo, arba procesiniais terminais, per kuriuos asmenys gali paduoti skundą dėl administracinių aktų teisėtumo. Pagal LVAT formuojamą praktiką (žr., pvz., LVAT 2011 m. lapkričio 14 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-1831/2011, LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-1788/2013), konstatuojama, jog teisės kreiptis į teismą įgyvendinimas ir reikalavimo patenkinimas yra tiesiogiai susijęs su reikalavimui dėl darbo užmokesčio priteisimo taikytinu 3 metų ieškinio senaties terminu (Darbo kodekso 27 str. 2 d.). Nagrinėtoje byloje ginčas vyko dėl trunkamojo pažeidimo, kai pareiškėjai kas mėnesį buvo mokamas sumažintas darbo užmokestis pagal įstatymus, kurie vėliau buvo pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai. Pareiškėja kreipėsi į teismą 2013 m. rugsėjo 12 d., prašydama priteisti darbo užmokesčio skirtumą, susidariusį dėl sumažinto pareiginės algos koeficiento ir sumažinto priedo už suteiktą kvalifikacinę kategoriją dydžio nuo 2009 m. rugpjūčio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 1 d., todėl, anot LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad pareiškėjos reikalavimui dėl nesumokėto darbo užmokesčio priteisimo taikytinas trejų metų ieškinio senaties terminas. Pareiškėja kreipėsi į teismą nepraleidusi ieškinio senaties termino (dėl dalies laikotarpio), tad laikyta, kad teisiniai santykiai, iš kurių kyla pareiškėjos reikalavimas, yra nepasibaigę ir nagrinėtoje byloje buvo galima svarstyti pareiškėjos iškeltų reikalavimų pagrįstumą.

Apžvelgiamoje byloje konstatuota, kad šio pobūdžio bylose atsakovu pagal nuoseklią LVAT praktiką laikytina institucija, kurioje valstybės tarnautojas (pareigūnas) ėjo pareigas (tarnavo), o ne Lietuvos valstybė.

Byloje konstatuota, kad pirmosios instancijos teismas, tenkindamas pareiškėjos skundą, priėmė nepagrįstą ir neteisėtą sprendimą.

2016 m. vasario 15 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. A-668-602/2016
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03580-2013-5
Procesinio sprendimo kategorija 16.2

[Prieiga internete](#)

Taip pat žr. 2016 m. vasario 15 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. A-669-602/2016.

Dėl neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio kompensavimo prokurorams

Apžvelgiamu atveju pareiškėjas kreipėsi į teismą, reikalaudamas priteisti neišmokėtą darbo užmokestį. Byloje nebuvo ginčo, kad Generalinė prokuratūra, vadovaudamasi tuo metu galiojusiais teisės aktais (kuriais buvo sumažinti prokurorų pareiginės algos koeficientai), ginčo laikotarpiu (nuo 2009 m. rugpjūčio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 30 d.) pareiškėjui mokėjo sumažintą darbo užmokestį.

Konstitucinis Teismas 2014 m. gruodžio 22 d. priėmė nutarimą, kuriame konstatavo, kad teisinis reguliavimas, kuriuo buvo nustatytas neproporcingas prokurorų pareiginės algos koeficientų mažinimo mastas, prieštaravo Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, 48 straipsnio 1 dalies nuostatai „kiekvienas žmogus <...> turi teisę <...> gauti teisingą apmokėjimą už darbą“ ir konstituciniam teisinės valstybės principui. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgęs į tai, sprendė, kad pareiškėjo pažeistos teisės turi būti ginamos

priteisiant jam visą dėl Konstitucijai prieštaraujančių nuostatų taikymo susidariusią darbo užmokesčio nepriemokos sumą.

Vertindama atsakovo apeliaciniame skunde ir pareiškėjo atsiliepime į apeliacinį skundą išdėstytus argumentus, susijusius su kompensavimo mechanizmo nustatymo reikšme šiam ginčui, LVAT teisėjų kolegija pirmiausia akcentavo, kad Konstitucinis Teismas 2014 m. gruodžio 22 d. nutarime konstatavo, jog pripažinus teisinį reguliavimą, kuriuo buvo nustatytas neproporcingas prokurorų pareiginės algos koeficientų mažinimo mastas, prieštaravusiu Konstitucijai, įstatymų leidėjui iš Konstitucijos 23 straipsnio kyla pareiga teisingai, per protingą laikotarpį nustatyti prokurorų patirtų praradimų kompensavimo mechanizmą, t. y. tvarką, kuria valstybė per protingą laikotarpį (*inter alia* atsižvelgiant į valstybės ekonominę, finansinę padėtį, įvertinus galimybes sukaupti (gauti) lėšas, būtinas tokiam kompensavimui) teisingai – tiek, kiek patirtieji praradimai buvo neproporcingi, – juos kompensuos; toks teisinis reguliavimas nustatytinas be nepagrįsto delsimo. Pažymėta, kad analogiškai išaiškinimai dėl patirtų praradimų kompensavimo mechanizmo nustatymo buvo pateikti ir Konstitucinio Teismo 2013 m. liepos 1 d. nutarime, kuriame prieštaraujančiomis Konstitucijai buvo pripažintos tam tikros teisės aktų, reglamentuojančių valstybės tarnautojų atlyginimų sumažinimą, nuostatos. Todėl nagrinėtu atveju LVAT teisėjų kolegija atsižvelgė į Konstitucinio Teismo 2014 m. balandžio 16 d. sprendimą, kuriame buvo išaiškintos Konstitucinio Teismo 2013 m. liepos 1 d. nutarimo nuostatos, taip pat Konstitucinio Teismo 2015 m. lapkričio 19 d. nutarimą, kuriame iš esmės konstatuota, kad Lietuvos Respublikos asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl ekonomikos krizės neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) dalies grąžinimo įstatymas priimtas be nepagrįsto delsimo. LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgiant į susiklosčiusios situacijos panašumą (dėl ekonomikos krizės neproporcingai atlyginimas buvo sumažintas tiek valstybės tarnautojams, tiek prokurorams), nagrinėtu atveju taip pat buvo teisinis pagrindas remtis LVAT išplėstinių teisėjų kolegijų 2016 m. vasario 15 d. sprendimuose administracinėse bylose Nr. A-668-602/2016 ir Nr. A-669-602/2016 suformuota praktika ir konstatuoti, kad pareiškėjo patirtų praradimų kompensavimo mechanizmui jau esant nustatytam įstatyme (Lietuvos Respublikos asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl ekonomikos krizės neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) dalies grąžinimo įstatyme), negali būti tenkinamas pareiškėjo reikalavimas priteisti neišmokėtą darbo užmokesčio dalį teismo sprendimu, nes sumažintą darbo užmokesčių (atlyginimą) mokėjusiai institucijai (Generalinei prokuratūrai) minėtame įstatyme yra nustatyta pareiga jame įtvirtintomis sąlygomis kompensuoti pareiškėjo patirtus praradimus.

LVAT teisėjų kolegijos sprendimu, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai taikė pareiškėjo pažeistų teisių gynimo būdą – darbo užmokesčio nepriemokos priteisimą.

2016 m. vasario 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2476-520/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03900-2013-1

Procesinio sprendimo kategorija 16.5

[Prieiga internete](#)

16.4. Tarnybinės nuobaudos

Dėl nekonkrečiai apibrėžtų pareigų nevykdymo, kaip tarnybinio nusižengimo

Apžvelgiamoje byloje buvo vertinamas Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorės įsakymo, kuriuo Statybos ir statinių priežiūros skyriaus vedėjui (pareiškėjui) paskirta tarnybinė nuobauda – pastaba – teisėtumas ir pagrįstumas. Pastaba paskirta už tai, kad pareiškėjas pavėluotai įgyvendino Administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintų rekomendacijų, pateiktų vidaus audito ataskaitoje, įgyvendinimo plano (toliau – Planas) 9 rekomendaciją ir visiškai neįgyvendino Plano 19 rekomendacijos.

Plano 9 rekomendacija pareiškėjui ir savivaldybės administracijos direktoriui buvo rekomenduota svarstyti galimybę dėl teisės akto, reglamentuojančio Savivaldybei priklausančiuose pastatuose įvykusių gedimų likvidavimo ir lėšų skyrimo tvarką, parengimo. Šiuo tikslu turėjo būti sudaryta darbo grupė, kuri parengtų tokio teisės akto projektą. Šios priemonės įgyvendinimo terminas buvo numatytas iki 2012 m. liepos 13 d. LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi pareiškėjo ir savivaldybės administracijos direktoriaus kompetencijos ribas, sprendė, kad pareiškėjas galėjo tik inicijuoti darbo grupės sudarymą bei, jei būtų

įtrauktas į šios darbo grupės sudėtį, dalyvauti rengiant teisės akto projektą. Byloje nustatyta, kad pareiškėjas jam priklausančias funkcijas atliko – inicijavo darbo grupės, kuri buvo patvirtinta savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu, sudarymą, vėliau dalyvavo šios darbo grupės veikloje ir parengė reikiamą teisės aktą, kuris buvo patvirtintas 2012 m. gruodžio 31 d. Objektivių duomenų, kad būtent pareiškėjo veiksmai šioje darbo grupėje sutrukdė iki plane nustatyto termino patvirtinti reikalingą teisės aktą, byloje nepateikta. Atsakovo argumentą, kad pareiškėjas pavėluotai inicijavo darbo grupės sudarymą, LVAT teisėjų kolegija atmetė, kaip pernelyg abstraktų, kadangi konkretus terminas šiam veiksmui atlikti nustatytas nebuvo, o darbo grupė buvo sudaryta iki priemonės įgyvendinimo termino pabaigos.

Plano 19 rekomendacija (nenustatant jokio termino) pareiškėjui ir savivaldybės administracijos direktoriui buvo pavesta, atsižvelgiant į finansines galimybes, svarstyti galimybes tinkamai atlikti savivaldybei priskirtą statinių naudojimo priežiūrą. Byloje nustatyta, kad pareiškėjas galimybes tinkamai atlikti savivaldybei priskirtą statinių naudojimo priežiūrą svarstė – keletą kartų žodžiu kreipėsi į šią sritį kuruojantį administracijos direktoriaus pavaduotoją, taip pat raštu bei tarnybiniu pranešimu informavo administraciją, kad tinkamai statinių naudojimo priežiūrai atlikti reikalingas papildomos pareigybės įsteigimas. Be to, pasak LVAT teisėjų kolegijos, pavedimas suformuluotas taip, kad neįmanoma konstatuoti jo neįgyvendinimo, jis yra abstraktus ir teisiškai ydingas. Esant tokiam pavedimui, negalima imperatyviai reikalauti konkretaus valstybės tarnautojo elgesio.

LVAT teisėjų kolegija, atsižvelgusi į LVAT formuojamą praktiką, kad valstybės tarnautojo atsakomybė už neveikimu padarytą veiką kyla tik tokiu atveju, kai pareiga veikti atitinkamu būdu yra suformuluota konkrečiai ir imperatyviai, ir, be kita ko, yra nustatoma valstybės tarnautojo kaltė, ko nagrinėtu atveju nebuvo padaryta tarnybinio tyrimo metu, sutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu, jog ginčytas įsakymas, kuriuo pareiškėjui paskirta tarnybinė nuobauda, yra neteisėtas.

2016 m. vasario 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-270-552/2016

Teisminio proceso Nr. 3-65-3-00174-2014-6

Procesinio sprendimo kategorija 16.4

[Prieiga internete](#)

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo

17.1. Centrinį valstybinio administravimo subjektu

Dėl pareigūnams taikomo sveikatos būklės reikalavimo, susijusio su sąnario endoprotezavimo operacija, teisėtumo

Apžvelgiamoje byloje buvo tiriama norminiame administraciniame akte – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1V-380/V-618 patvirtinto Sveikatos būklės reikalavimų asmenims, pretenduojantiems į vidaus tarnybą, pageidaujantiems mokytis vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigose, kitose mokymo įstaigose Vidaus reikalų ministerijos siuntimu, bei vidaus tarnybos sistemos pareigūnams sąvado (toliau – Sąvadas) priede „Sveikatos būklės reikalavimų asmenims, pretenduojantiems į vidaus tarnybą, pageidaujantiems mokytis vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigose, kitose švietimo įstaigose Vidaus reikalų centrinės įstaigos vadovo siuntimu, bei vidaus tarnybos sistemos pareigūnams sąvado taikymo paaiškinimai“ (toliau – Sąvado taikymo paaiškinimai) numatyto teisinio reguliavimo atitiktis konstituciniam teisinės valstybės principui.

Pagal byloje kvestionuotą teisinį reguliavimą, nauji priimamieji ar esami pareigūnai, kuriems yra atlikta sąnario endoprotezavimo operacija, yra pripažįstami netinkamais vidaus tarnybai pagal Sąvade nustatytą sveikatos būklės tinkamumo reikalavimų I, II ir III skiltis. Taigi pagal ginčytą teisinį reguliavimą aplinkybė, jog asmeniui yra atlikta sąnario endoprotezavimo operacija, automatiškai lemia, kad naujas priimamasis / pareigūnas sveikatos būklės reikalavimų požiūriu yra netinkamas vidaus tarnybai pagal visas Sąvado skiltis (I, II ir III), t. y. toks asmuo pripažįstamas fiziškai nepajėgus vykdyti bet kokias vidaus tarnybos funkcijas. Šiuo teisiniu reguliavimu buvo abejojama tuo aspektu, kiek asmens sveikatos būklės tinkamumas vidaus tarnybai po endoprotezavimo operacijos nėra vertinamas individualiai, priklausomai nuo konkrečių vidaus tarnybos funkcijų.

Vertindama kvestionuotos norminio administracinio akto nuostatos atitiktį proporcingumo kriterijui, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad atitikimas sveikatos būklės reikalavimams, kurie įtvirtinti

Sąvade, yra viena iš specialiųjų sąlygų, leidžiančių asmeniui užimti tam tikras pareigas vidaus tarnyboje ir tęsti tarnybą šioje sistemoje. Centrinei medicinos ekspertizės komisijai priėjus prie išvados, kad pareigūno sveikata pagal Sąvade nustatytus reikalavimus nėra tinkama vidaus tarnybai, tai lemia šio asmens teisinio statuso pasikeitimą (perkėlimo į kitas vidaus tarnybos sistemos pareigas atveju) arba neigiamų teisinių pasekmių atsiradimą (atleidimo iš vidaus tarnybos atveju). Taigi nustatant konkrečius sveikatos būklės reikalavimus, iš esmės yra apibrėžiamos asmens teisės užimti pareigas ir tęsti jas vidaus tarnyboje įgyvendinimo ribos.

Pagal Konstituciją specialieji reikalavimai, nagrinėjami atveju susiję su pareigūno sveikatos būkle, nelaikomi per se prieštaraujančiais žmogaus teisei laisvai pasirinkti darbą, apimančiai ir asmens konstitucinę teisę lygiomis sąlygomis stoti į valstybinę tarnybą (inter alia vidaus tarnybą) bei išlaikyti užimamas arba kitas pareigas joje. Tačiau Konstitucija suponuoja ir tai, kad įstatymų leidėjas ar kitas pagal įstatymą įgaliotas teisėkūros subjektas, nustatydamas konkrečius specialiuosius reikalavimus, inter alia susijusius su asmens sveikata, kurie savo esme yra vienas iš asmenų teisės lygiomis sąlygomis stoti į valstybinę tarnybą (taip pat vidaus tarnybą) ir išlaikyti valstybės tarnautojo (taip pat vidaus tarnybos sistemos pareigūno) statusą ribojimų, privalo paisyti reikalavimo, kad tokios asmens konstitucinių teisių įgyvendinimo ribas apibrėžiančios sąlygos būtų konstituciškai pagrįstos.

Sprendžiant, ar konkretus teisėkūros aktas nepažeidžia konstitucinio proporcingumo principo, kaip vieno iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų, būtina įvertinti, ar numatytos priemonės atitinka teisėtus ir visuomenei svarbius tikslus, ar šios priemonės yra būtinos minėtiems tikslams pasiekti ir ar šios priemonės nevaržo asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau negu reikia šiems tikslams pasiekti. Taigi, kaip nurodė LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, teisėkūros subjektas, reguliuodamas visuomeninius santykius, nagrinėjami atveju susijusius su specialiaisiais reikalavimais asmenims, siekiantiems eiti pareigas vidaus tarnybos sistemoje, privalo paisyti inter alia reikalavimo parinkti tik proporcingas teises priemones, t. y. nustatyti tik tokius sveikatos būklės reikalavimus, kurie yra tinkami (atitinka keliamus tikslus ir padeda juos pasiekti), būtini (neviršija to, kas būtina tikslui pasiekti), taip pat nevaržo asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau negu reikia tikslams pasiekti (yra užtikrinama tinkama (sąžininga) viešųjų ir privačių interesų pusiausvyrą). Apžvelgiamu atveju byloje vertinta, kad ginčytas reikalavimas atitikti Sąvado taikymo paaikškinimuose įtvirtintą su vidaus tarnybos pareigūno sveikatos būkle susijusią sąlygą – nebūti operuotam sąnario endoprotezavimo operacija – nustatytas, siekiant visuotinai svarbių ir teisėtų tikslų – užtikrinti vidaus tarnybų efektyvią ir sklandžią veiklą. Tačiau šiuo atveju buvo svarbu įvertinti, ar vidaus tarnybos pareigūno funkcijoms vykdyti reikalaujami fiziniai pajėgumai yra neatsiejamai susiję su atlikta endoprotezavimo operacija ir ar šių fizinių pajėgumų tikrai ir visais atvejais (pagal visas Sąvado I, II ir III skiltis) negali turėti asmenys, kuriems tokia operacija yra atlikta.

Kaip buvo matyti iš tirtu teisinio reguliavimo, reikalavimas – nebūti po sąnario endoprotezavimo operacijos – nediferencijuojamas, priklausomai nuo konkrečioms vidaus tarnybos sistemos pareigybėms priskirtų uždavinių ir funkcijų sudėtingumo bei apimties. Sąnario endoprotezavimo operacijos faktas pagal ginčytą teisinį reguliavimą taip pat nėra siejamas su tam tikrais aptariamomis operacijos nulemtais asmens sveikatos sutrikimais ar kitomis šios operacijos pasekmėmis, kurioms esant asmuo prarastų tam tikrus fizinius pajėgumus tinkamai atlikti konkrečias vidaus tarnybos funkcijas. Tokiu būdu nustatytas ribojimas, LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, nėra siejamas su asmens galimybe (konkrečiais fiziniais pajėgumais) eiti pareigas vidaus tarnybos sistemoje, taip pat nėra atsižvelgiama į tai, ar tikrai šios sąlygos neatitikimas yra objektyvi kliūtis atlikti konkrečiai vidaus tarnybos pareigybei priskirtas funkcijas.

Nagrinėtoje norminėje byloje buvo pateikta Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtinto specialisto išvada dėl sąnario endoprotezavimo operacijos įtakos sveikatos būklės tinkamumui užimti ir eiti pareigas vidaus tarnyboje, kuri patvirtino, kad sąnario endoprotezavimo operacija ne visais atvejais lemia, kad asmuo yra visiškai netinkamas vidaus tarnybai, ir jo tinkamumas turėtų priklausyti nuo užimamų pareigų pobūdžio. LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, byloje esant ekspertinėmis žiniomis pagrįstiems duomenims, leidžiantiems pakankamai pagrįstai suabejoti ginčijamo teisinio reguliavimo teisėtumu, viešojo administravimo institucijoms, šiuo atveju veikiančioms administracinio reglamentavimo srityje, tenka pareiga pagrįsti ir įrodyti, kad nustatytas teisinis reguliavimas atitinka aukštesnės galios teisės aktu reikalavimus, inter alia kad nustatytos teisinės priemonės yra tinkamos ir būtinos nustatytiems tikslams pasiekti. Nagrinėtu atveju atsakovai jokių specialisto išvadas paneigiančių įrodymų nepateikė, taip pat jokių priešingas išvadas leidžiančių daryti objektyvių aplinkybių nenurodė. Taigi atsakovai nepagrindė, kad aplinkybė, jog asmeniui buvo atlikta sąnario endoprotezavimo operacija, pati savaime lemia, kad asmuo dėl

to visais atvejais (pagal visas Sąvado skiltis) yra netinkamas vidaus tarnybai, nepriklausomai nuo to, kokias pasekmes asmens sveikatos būklei ir fiziniams jo pajėgumams atlikti vidaus tarnybos funkcijas ši operacija sukelia ar sukėlė.

Atsižvelgus į nustatytos teisinės priemonės absoliutų pobūdį ir šios priemonės daromą reikšmingą poveikį asmens teisėms, vertinta, kad reikalavimas nebūti po endoprotezavimo operacijos, nesiejant to su tam tikrais aptariamomis operacijos nulemtais asmens sveikatos sutrikimais ar kitomis pasekmėmis asmens sveikatai, kurios neleistų tinkamai vykdyti konkrečių funkcijų vidaus tarnybos sistemoje, yra nebūtina ir perteklinė priemonė numatytiems tikslams pasiekti. Teisėtas tikslas – užtikrinti, kad vidaus tarnybos veiktų operatyviai, o darbas būtų sklandus – LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, gali būti pasiektas nustatant ne taip griežtai asmens teises ribojančią teisinę priemonę. Asmens tinkamumas vidaus tarnybai po endoprotezavimo operacijos, paisant iš Konstitucijos išplaukiančio proporcingumo principo, turėtų priklausyti nuo Sąvado taikymo paaiškinimuose apibrėžtų šios operacijos nulemtų asmens sveikatos sutrikimų (jų požymių) ar kitų pasekmių asmens sveikatos būklei.

Nurodytų argumentų pagrindu konstatuota, kad Sąvado taikymo paaiškinimų 36 punkte nustatytas teisinis reguliavimas tiek, kiek reikalavimas naujiems priimamiesiems / pareigūnams nebūti po endoprotezavimo operacijos nėra siejamas su konkrečiais šios operacijos nulemtais asmens sveikatos sutrikimais ar kitokiomis pasekmėmis asmens sveikatai, negali būti vertinamas, kaip pagrindžiantis negalimumą atlikti konkrečius vidaus tarnybos sistemos pareigybėms priskirtus uždavinius bei funkcijas, todėl yra neproporcingas ir prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

2016 m. vasario 11 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-3-502/2016
Teismo proceso Nr. 3-66-3-00053-2015-4
Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

20. Bylos dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos sprendimų

Dėl skirtingų prekybos alkoholiniais gėrimais apribojimų pagal Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 13 punktą ir 18 straipsnio 9 dalį atribojimo

Dėl ekonominės sankcijos panaikinimo, atsižvelgiant į tai, kad aktai, kuriais yra numatyti tam tikri prekybos alkoholiu ribojimai, yra vėliau panaikinti

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjo prašyto panaikinti atsakovo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2014 m. rugpjūčio 21 d. nutarimo, kuriuo pareiškėjui už Alkoholio kontrolės įstatymo (toliau – AKĮ) 18 straipsnio 9 dalies pažeidimą skirta bauda, teisėtumo ir pagrįstumo.

Byloje nustatyta, jog Kauno miesto savivaldybė 2013 m. balandžio 10 d. išdavė licenciją pareiškėjui verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, kurioje nurodytas prekybos laikas 0–24 val. Kauno miesto savivaldybės taryba, vadovaudamasi AKĮ 18 straipsnio 9 dalimi, 2013 m. lapkričio 14 d. nusprendė apriboti pareiškėjui šioje vietoje prekybos alkoholiniais gėrimais laiką nuo 22.00 val. iki 8.00 val. Atsakovas, nustatęs, kad pareiškėjui priklausančiame bare draudžiamu metu – nuo 22.00 val. iki 8.00 val. – buvo prekiaujama alkoholiniais gėrimais, priėmė ginčytą nutarimą dėl AKĮ 18 straipsnio 9 dalies nesilaikymo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė. Teismas nustatė, kad atsakovas netinkamai kvalifikavo veiką ir ją perkvalifikavo, t. y. pripažino, kad pareiškėjas pažeidė AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 13 punktą, tačiau kartu sprendė, jog iš esmės atsakovas priėmė teisėtą ir pagrįstą nutarimą. Dėl šio teismo sprendimo apeliacinius skundus padavė tiek pareiškėjas, tiek atsakovas. Proceso šalys iš esmės nesutarė *inter alia* dėl to, ar pagrįstai pareiškėjui buvo inkriminuotas AKĮ 18 straipsnio 9 dalies pažeidimas ir ar pagrįstai šį vertinimą perkvalifikavo pirmosios instancijos teismas.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad AKĮ 18 straipsnio 9 punktas numato, jog savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, turi teisę riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Tuo tarpu AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 13 punktas įtvirtina, kad Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiama nuo 22 valandos iki 8 valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo

maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems alkoholiniais gėrimams ar alkoholiniais gėrimams, parduodamiems atidarytoje pakuotėje ir tik vartoti vietoje.

Atsižvelgusi į AKĮ 18 straipsnio 9 dalį, AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 13 punktą, į LVAT praktikoje pateiktą nurodytų normų aiškinimą, LVAT teisėjų kolegija padarė išvadą, kad šie pažeidimai pasireiškia skirtingo pobūdžio veikla. AKĮ 18 straipsnio 9 dalis numato diskrecijos teisę savivaldybių taryboms, atsižvelgiant į prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, ir tokio laiko ribojimo mato, laiko nėra konkrečiai numatoma. Be to, tokiu laiku prekyba alkoholiniais gėrimais iš viso nėra galima. Tuo tarpu AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 13 punkto esmė yra numatyti imperatyvią pareigą prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiamu laiku tik vartoti vietoje, kai ūkio subjektas turi imtis tokių priemonių užtikrinti minėto draudimo įgyvendinimą, kokių atitinkamomis aplinkybėmis akivaizdžiai imtusi kiekvienas protingas ir sąžiningas asmuo. Taigi šia norma nėra draudžiama *inter alia* visiškai prekiauti alkoholiniais gėrimais, bet turi būti laikomasi normoje numatytų ribojimų. Be to, šis nurodytas atskyrimas lemia, kad sprendžiant dėl tam tikrų įpareigojimų nesilaikymo, kvalifikuojant padarytą pažeidimą, turi būti atsižvelgiama į konkretaus pažeidimo aplinkybes, sprendžiama, kokios normos dispoziciją jis atitinka.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog pareiškėjas galbūt nesilaikė savivaldybės nustatyto laiko apribojimo prekybai alkoholiniais gėrimais, todėl jam buvo inkriminuotas būtent AKĮ 18 straipsnio 9 dalies pažeidimas, nes jis po 22.00 val. apskritai negalėjo vykdyti bet kokios prekybos alkoholiniais gėrimais. Apžvelgiamu atveju administracinėje byloje draudimo, įtvirtinto AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 13 punkte, pažeidimas nebuvo nustatytas, nes alkoholiniai gėrimai buvo vartojami vietoje. Spręsta, kad pirmosios instancijos teismas pareiškėjo galimai padarytą pažeidimą perkvalifikavo nepagrįstai.

Vertindama, ar pareiškėjui pagrįstai buvo inkriminuotas AKĮ 18 straipsnio 9 dalies pažeidimas, LVAT teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į išskirtines nagrinėtos situacijos aplinkybes. Nors Kauno miesto savivaldybės tarybos 2013 m. lapkričio 14 d. sprendimu pareiškėjui buvo nustatyta pareiga laikytis apribojimo, draudžiančio prekybą alkoholiniais gėrimais nuo 22.00 val. iki 8.00 val., tačiau LVAT 2015 m. spalio 16 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-1932-146/2015 paliko nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo teismas panaikino minėto Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimo dalį dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo nuo 22.00 val. iki 8.00 val. LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad įsigaliojus teismo sprendimui ir panaikinus sprendimą dėl prekybos alkoholiu laiko ribojimo, iš esmės neliko esminio baudos skyrimo teisinio pagrindo. Atsižvelgus į tai, kad pareiškėjas turėjo licenciją prekiauti alkoholiniais gėrimais, numatant prekybos alkoholiniais gėrimais laiką 0–24 val., ir šioje administracinės bylos nagrinėjimo stadijoje matant, kad draudimo prekiauti alkoholiniais gėrimais laiko ribojimas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2013 m. lapkričio 14 d. sprendimu neturėjo teisinio pagrindo, konstatuota, jog skundžiamas atsakovo nutarimas naikintinas.

LVAT teisėjų kolegijos manymu, šiuo atveju priešingas situacijos aiškinimas iš esmės paneigtų AKĮ esmę, leistų taikyti ekonominę sankciją, neatsižvelgiant į tai, kad aktai, kuriais yra numatyti tam tikri ribojimai dėl prekybos alkoholiu, yra vėliau panaikinti kaip nepagrįsti ir (arba) neteisėti. Tokia praktika reikštų, kad institucijų klaidos, kurios šioje administracinės bylos nagrinėjimo stadijoje negalėtų būti ištaisytos, nulemtų ypač sunkias pasekmes asmeniui, nesant teisinio pagrindo joms atsirasti.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas bei priimtas naujas sprendimas – pareiškėjo skundas patenkintas ir skundžiamas atsakovo nutarimas panaikintas.

2016 m. vasario 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1353-858/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04111-2014-7

Procesinio sprendimo kategorija 20

[Prieiga internete](#)

24. Bylos dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos

Dėl atsakymo teikti antrinę teisinę pagalbą, pareiškėjui neapmokėjus nustatytą antrinės teisinės pagalbos išlaidų kitoje byloje

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – Klaipėdos VGTPT) atsisakymo suteikti pareiškėjui valstybės garantuojamą teisinę pagalbą dėl to, kad šis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų kitoje byloje, kurioje jos jam buvo suteiktos (Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 11 str. 7 d. 11 p.).

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, jog pareiškėjas yra neapmokėjęs jam anksčiau suteiktų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, sprendė, kad ginčytas Klaipėdos VGTPT atsisakymas teikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui yra teisėtas ir pagrįstas.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punkte yra įtvirtintas vienas iš antrinės teisinės pagalbos teikimo apribojimų pagrindų. Šis pagrindas gali būti taikomas esant dviem sąlygoms: pirma, pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje ir, antra, iki nurodyto termino jis neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad šio pagrindo taikymas nėra siejamas tik su Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 19 straipsnio nuostatomis, reglamentuojančiomis antrinės teisinės pagalbos teikimo ypatumus, kai pareiškėjas apmoka nustatytą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį. Todėl LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktas gali būti taikomas nepriklausomai nuo to, koku pagrindu remiantis asmeniui kitoje byloje buvo nustatytos apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidos arba jų dalis, kurių asmuo neapmokėjo.

Pareiškėjas byloje taip pat rėmėsi Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 14 straipsniais. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas yra nurodęs, jog klausimas, ar teisinės pagalbos teikimas yra būtinas teisingam bylos nagrinėjimui, turi būti sprendžiamas, atsižvelgiant į konkrečius kiekvieno atvejo faktus ir aplinkybes, ir priklauso *inter alia* nuo to, kokią reikšmę pareiškėjui turi byla, nuo taikytinos teisės ir procedūrų sudėtingumo, nuo pareiškėjo sugebėjimo pačiam veiksmingai save atstovauti ir nuo to, ar įstatyme nustatytas reikalavimas konkrečioje byloje būti atstovaujama advokato. Įvertinusi bylos aplinkybes pagal minėto teismo praktikoje nustatytus kriterijus, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad nagrinėtu atveju atsisakymas suteikti pareiškėjui antrinę teisinę pagalbą nebuvo neproporcingas pareiškėjo teisių ribojimas.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2016 m. vasario 29 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A-2478-442/2016

Teismo proceso Nr. 3-63-3-00141-2015-9

Procesinio sprendimo kategorija 24

[Prieiga internete](#)

25. Bylos dėl asmens duomenų teisinės apsaugos

Dėl tinkamo skolininko informavimo apie reikalavimo perleidimą ir tokiu būdu gautų jo asmens duomenų perleidimo tretiesiems asmenims teisėtumo

Ginčas byloje kilo dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos nurodymo sunaikinti perduotus asmens duomenis teisėtumo ir pagrįstumo.

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad pareiškėjas „Lindorff Oy“ filialas (toliau – pareiškėjas) ir UAB „Omnitel“ 2008 m. gruodžio 23 d. sudarė reikalavimo teisių į skolų portfelį pirkimo–pardavimo sutartį, kurios pagrindu pareiškėjas įgijo reikalavimo teisę į E. Š. vardu susidariusį įsiskolinimą už suteiktas paslaugas. UAB „Omnitel“ perdavė pareiškėjui E. Š. asmens duomenis. Pagal šią sutartį, pareiškėjas įsipareigojo savo lėšomis informuoti skolininkus apie kreditoriaus pasikeitimą.

LVAT teisėjų kolegija konstatavo, jog tiek CK nuostatos, tiek teismų praktika patvirtina, kad tam, jog reikalavimo perleidimas sukeltų teisinės pasekmės skolininkui, šis turi būti tinkamai, įstatymo nustatytu būdu, informuotas apie cesijos sutarties sudarymo faktą. Taigi šiuo atveju tam, kad pareiškėjas galėtų *inter alia* naudotis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) nuostatomis dėl asmens duomenų tvarkymo asmens mokumui įvertinti ir įsiskolinimui valdyti, pareiškėjas turėjo būti informuotas apie reikalavimo perleidimą, pateikiant atitinkamus įrodymus.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, kad pareiškėjas apie reikalavimo perleidimo faktą labai abstrakčiai nurodė trečiajam suinteresuotam asmeniui E. Š. siųstuose priminiuose / pareikalavimo laiškuose (UAB „Omnitel“ pareiškėjui perleido reikalavimo teisę ir susijusias teises į Jūsų skolą) ir vertino, kad toks informavimas apie reikalavimo teisių į skolą perleidimo faktą negali būti laikytinas tinkamu, bei atkreipė dėmesį į tai, kad byloje nėra informacijos apie realų šių priminimo duomenų įteikimą subjektui. Teisėjų kolegija darė išvadą, kad byloje nėra jokių įrodymų apie tai, jog E. Š. apie reikalavimo teisių į skolą perleidimo faktą buvo informuota tinkamai.

LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija padarė teisėtą ir pagrįstą išvadą, kad prieš perduodant E. Š. asmens duomenis UAB „Creditinfo Lietuva“, pareiškėjas nepateikė E. Š. priminimo apie įsipareigojimų nevykdymą, kaip to reikalaujama ADTAJ 21 straipsnio 3 dalyje, ir E. Š. nebuvo tinkamai informuota apie reikalavimo teisės perleidimą, todėl jos asmens duomenis pareiškėjas UAB „Creditinfo Lietuva“ mokumo vertinimo ir įsiskolinimo valdymo tikslu perdavė neteisėtai.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmetas, pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriame pareiškėjo skundas atmetas kaip nepagrįstas, paliktas nepakeistas.

2016 m. vasario 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-533-662/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-08047-2013-8

Procesinio sprendimo kategorija 25

[Prieiga internete](#)

33. Bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

33.4. Kitos bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

Dėl pareigos pagrįsti griežtesnės poveikio priemonės (sankcijos) taikymą, susigrąžinant paramos lėšas

Byloje ginčas kilo dėl atsakovui išmokėtos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ susigrąžinimo.

Iš bylos faktinių aplinkybių matyti, jog atsakovas 2009 m. gruodžio 31 d. padavė Nacionalinei mokėjimų agentūrai (toliau – Agentūra) paraišką dėl paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ antrosios veiklos srities supaprastintąsias įgyvendinimo taisykles (toliau – Paraiška). Paraiškos VI dalies 9 punkte atsakovas, be kita ko, įsipareigojo be rašytinio Agentūros sutikimo nekeisti numatyto (Paraiškoje aprašyto) projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, neparduoti ir kitaip neperduoti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto mažiausiai 5 metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Atsakovui pagal Paraišką buvo išmokėta 108 970 Lt paramos suma, kurią kartu su iš UAB „PohjolaFinance“ gauta paskola jis panaudojo traktoriui „Valtra N121h“ įsigyti. Agentūra sutiko, kad atsakovas minėtą traktorių įkeistų UAB „PohjolaFinance“. Agentūrai atlikus patikrą vietoje, buvo nustatyta, kad atsakovas ūkininkavimo veiklos nebevykdo, o už paramą įsigytas traktorius yra saugomas UAB „PohjolaFinance“. Atsižvelgdama į patikros rezultatus, Agentūra priėmė ginčo sprendimą susigrąžinti išmokėtos paramos sumą – 108 970 Lt.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo Agentūros skundą tenkino iš dalies ir priteisė jai iš atsakovo 31 559,89 Eur grąžintinų paramos lėšų.

LVAT teisėjų kolegija, atsižvelgusi į paramos administravimui aktualų teisinį reglamentavimą (be kita ko – Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklės (toliau – Administravimo taisyklės) ir byloje nustatytas faktines aplinkybes, jog atlikus patikrą vietoje, buvo nustatyta, kad atsakovas projekto vykdymo metu nustojo vykdyti prisiimtus įsipareigojimus, t. y. nebevykdė ūkininkavimo veiklos, o Paraiškoje nurodytos investicijos (traktoriaus) neturėjo projekto įgyvendinimo vietoje, nors dar nebuvo pasibaigus penkerių metų laikotarpis, darė išvadą, kad pareiškėjas turėjo pagrindą taikyti Administravimo taisyklėse įtvirtintą sankciją – paramos ar jos dalies susigrąžinimą.

Tuo pačiu LVAT teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, jog ginčui aktualių Administravimo taisyklių 197.3 punkte nurodyta taikytina sankcija – paramos ar jos dalies susigrąžinimas, tačiau nedetalizuota, už kokius pažeidimus turi būti grąžinama visa parama, o kokius – tik jos dalis. Konkrečiu atveju Agentūra taikė sankciją susigrąžinti visą paramos sumą, kurią ir prašo teismo priteisti. Tačiau Agentūra, įgyvendindama jai priskirtas kontrolės funkcijas, kaip ir bet kuri kita valdžios įstaiga, yra saistoma bendrųjų, *inter alia* konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, teisės viršenybės, asmenų lygybės prieš įstatymą,

proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). Jie reiškia, kad Agentūros priimamas sprendimas dėl sankcijų pritaikymo visais atvejais privalo būti pagrįstas pakankamais įrodymais bei teisės normomis, o taikytos poveikio priemonės – motyvuotos.

LVAT teisėjų kolegija išaiškino, jog Administravimo taisyklių 197.3 punkte esant numatytoms skirtingoms savo griežtumu priemonėms (sankcijoms) – visos paramos arba tik jos dalies susigrąžinimas, nebuvo pagrįsta griežtesnės sankcijos, t. y. visos paramos susigrąžinimo, taikymo būtinybė konkrečioje situacijoje, nes iš bylos duomenų matyti, jog atsakovas ūkininkavimo veiklą tinkamai vykdė pirmuosius dvejus metus nuo sprendimo skirti sankciją priėmimo dienos. Paties atsakovo teigimu, nuo 2013 metų ūkininkavimo veiklos jis nebevykdė, o patikros vietoje, atliktos 2013 m. birželio 28 d., ataskaita taip pat tai patvirtina. Todėl byloje nuspręsta, jog Agentūra neturėjo pagrindo susigrąžinti visą suteiktą paramą, kas sudaro pagrindą sumažinti grąžintinų lėšų sumą 40 proc. ir pareiškėjui iš atsakovo priteisti 18 935,93 Eur.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas buvo pakeistas, atitinkamai sumažinant Agentūrai iš atsakovo priteistinų paramos lėšų sumą.

2016 m. vasario 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-764-624/2016

Procesinio sprendimo kategorija 33.4

Teisminio proceso Nr.3-61-3-00311-2014-5

[Prieiga internete](#)

36. Bylos dėl žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimų

Dėl Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos pareigos savarankiškai atlikti jai pateiktame skunde nurodytų aplinkybių tyrimą

Byloje ginčas kilo dėl Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos (toliau – Komisija) sprendimo (toliau – Sprendimas) dalies, kuria pripažinta, kad dienraščio „Lietuvos rytas“ publikacijoje „Šešėlių virš „Snoro“ – kas dieną vis daugiau“ (toliau – Publikacija) buvo pažeisti Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso (toliau – Etikos kodeksas) 3, 6, 37 ir 38 straipsniai, teisėtumo ir pagrįstumo.

Iš bylos faktinių aplinkybių, be kita ko, matyti, jog trečiasis suinteresuotas asmuo – banko „Snoras“ bankroto administratorius – pateikė du atskirus skundus dėl tų pačių Publikacijos teiginių, kuriuos jis laikė pažeidžiančiais jo teises ir teisėtus interesus – Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai (toliau – Inspektorius) jis pateikė skundą dėl pareiškėjo, UAB „Lietuvos rytas“, padarytų Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų pažeidimų, o Komisijai – dėl pareiškėjo padarytų Etikos kodekso pažeidimų. Byloje taip pat nustatyta, jog Komisija, priimdama Sprendimą, rėmėsi Inspektoriaus sprendimu, kuris buvo priimtas pagal trečiojo suinteresuotojo asmens minėtomis aplinkybėmis šiai institucijai paduotą skundą.

Bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija, be kita ko, pažymėjo, jog Komisija ir Inspektorius yra skirtingi subjektai viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos priežiūros, savitvarkos ir reguliavimo kontekste, atliekantys skirtingas funkcijas. Remiantis Visuomenės informavimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalimi, Inspektorius yra valstybės pareigūnas, kuris prižiūri, kaip įgyvendinamos Visuomenės informavimo įstatymo nuostatos, o pagal 46 straipsnio 3 dalį Komisija nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ar jų dalyvių paskirti atsakingi asmenys informuodami visuomenę. Be to, nustatyta ne tik skirtinga minėtų subjektų kompetencija, bet ir skirtingi Inspektoriaus bei Komisijos veiklą reglamentuojantys aktai. Komisijos veiklai reglamentuoti yra priimtas minėtas Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos darbo reglamentas (dabar galiojantis Visuomenės informavimo etikos komisijos darbo reglamentas), tuo tarpu Inspektorius savo veikloje privalo vadovautis Žurnalistų etikos inspektoriaus veiklos reglamentu.

Atsižvelgusi į paminėtas aplinkybes, LVAT teisėjų kolegija sprendė, jog Komisija, vadovaudamasi Komisijos darbo reglamentu, gavusi trečiojo suinteresuotojo asmens skundą, turėjo pati atlikti išsamų skunde nurodytų aplinkybių tyrimą, esant poreikiui rinkti papildomus įrodymus, gauti pareiškėjo paaiškinimus ir, remiantis Komisijos atlikto tyrimo duomenimis, priimti sprendimą dėl Etikos kodekso nuostatų pažeidimo, o ne remtis Inspektoriaus kompetencijos ribose atlikto tyrimo medžiaga ir, ja vadovaujantis, savo kompetencijos ribose pareiškėjo atžvilgiu priimti sprendimą. Be to, iš Inspektoriaus sprendimo, kuriuo remtasi priimant Komisijos sprendimą, rezoliucinės dalies matyti, kad ši institucija

vertino Publikacijos atitiktį Visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis, tuo tarpu šioje byloje sprendžiamas atitinkamos Publikacijos atitikties Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatomis klausimas.

Remiantis tuo, kas paminėta pirmiau, LVAT teisėjų kolegija pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo pareiškėjo skundas dėl Sprendimo dalies panaikinimo buvo atmestas, panaikino ir priėmė naują sprendimą – pareiškėjo skundą tenkinti ir ginčytą Komisijos Sprendimo dalį panaikinti.

2016 m. vasario 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-478-525/2016

Procesinio sprendimo kategorija 38

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02085-2014-5

[Prieiga internete](#)

38. Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ir vidaus administravimo srityje

Dėl Teisingumo ministerijos pareigos pateikti pažymą apie teisėjo darbo užmokesčio vidurkį

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl Teisingumo ministerijos atsisakymo išduoti pareiškėjui pažymą apie Ūkiniame teisme gauto darbo užmokesčio vidurkį. Atsakovo atsisakymas buvo motyvuojamas tuo, kad iš turimų dokumentų neįmanoma nustatyti faktinį pareiškėjo dirbtų dienų skaičių, reikalingą vidutiniam darbo užmokesčiui apskaičiuoti.

Iš bylos duomenų buvo matyti, kad pareiškėjas siekia gauti teisėjo valstybinę pensiją ir šiuo tikslu Nacionalinei teismų administracijai privalo pristatyti pažymą apie paskutinių penkerių, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkį, kaip to reikalauja Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 68 patvirtintų Teisėjų valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų 3.6 punktą.

Bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad ginčo situacija nėra tiesiogiai sureguliuota teisės aktų nuostatomis. Teisėjų valstybinių pensijų įstatymas ir minėti nuostatai nereglementuoja tvarkos, pagal kurią turėtų būti apskaičiuojamas paskutinių penkerių, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo darbo užmokesčio vidurkis ir išduodamos šį dydį patvirtinančios pažymos, nenurodo subjektų, įgaliotų išduoti tokias pažymas. Kita vertus, byloje nustatyta, kad paprastai pažymas apie teisėjo darbo užmokesčio vidurkį išduoda tas teismas, kuriame asmuo dirbo teisėju. Aptariamam atveju Lietuvos Respublikos ūkinis teismas, kuriame dirbo pareiškėjas, buvo likviduotas 1998 metais, o jo darbuotojų asmens bylos ir kiti dokumentai, susiję su darbo užmokesčio mokėjimu, buvo perduoti Teisingumo ministerijos archyvui. Taigi, kaip nurodė LVAT teisėjų kolegija, Teisingumo ministerija yra kompetentinga išduoti pareiškėjo prašomą pažymą, nes savo žinioje turi visus archyvinis dokumentus, atspindinčius duomenis apie pareiškėjo gautą darbo užmokesčių 1994–1998 metais – darbo užmokesčio apskaitos žiniaraščius, duomenis apie pasinaudojimą kasmetinėmis atostogomis ir kt.

Įvertinusi pirmiau išdėstytas teises ir faktines ginčo aplinkybes, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad esant teisės aktais detalčiai nereglementuotai situacijai, taikant teisingumo ir protingumo kriterijus, ji turi būti vertinama pareiškėjo (silpnesniosios administracinių teisinių santykių pusės) naudai. Kito būdo pareiškėjui gauti privalomus duomenis nėra, todėl, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, Teisingumo ministerijos atsisakymu pažeidžiamas pareiškėjo teisėtas interesas gauti teisėjui priklausančias socialines garantijas. Atsakovas teigė, kad pareiškėjas gali kreiptis į bendrosios kompetencijos teismą Civilinio proceso kodekso 445 straipsnio nustatyta tvarka ir siekti nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, tačiau, kaip nurodė LVAT teisėjų kolegija, tokie faktai nustatomi tik tais atvejais, kai negalima atkurti prarastų dokumentų arba negalima kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų. Nagrinėtu atveju jokie dokumentai prarasti nebuvo, o pažymą, patvirtinančią teisėjo darbo užmokesčio vidurkio faktą, galima išduoti pagal Teisingumo ministerijoje esančius dokumentus, atlikus elementarius aritmetinius skaičiavimus.

LVAT teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad atsakovo atsisakymas išduoti pažymą neteisingai grindžiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 650 patvirtinto Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašu, reglamentuojančiu, kaip apskaičiuojamas darbuotojo ar valstybės tarnautojo vidutinis darbo užmokestis, ir numatančiu, kad tam tikslui naudojamas faktiškai per tam tikrą laikotarpį dirbtų dienų

skaičius. Tuo tarpu pareiškėjas prašo pateikti pažymą apie teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkį, kurio apskaičiavimui minėtas aprašas tiesiogiai netaikomas ir šio dydžio apskaičiavimui nėra būtina naudoti teisėjo faktiškai dirbtų dienų skaičių.

Atsakovo apeliacinis skundas LVAT nutartimi atmestas.

2016 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-228-552/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04090-2014-3

Procesinio sprendimo kategorija 38

[Prieiga internete](#)

Dėl viešojo administravimo subjekto teisės atsisakyti nagrinėti asmens pakartotinį skundą

Apžvelgiamoje byloje pareiškėja su keliais skundais kreipėsi į Telšių rajono savivaldybės merą, reikalaujama užtikrinti vandens nutekėjimą savivaldybei priklausančioje teritorijoje. Telšių rajono savivaldybės meras priėmė sprendimus, kuriais minėti pareiškėjos skundai iš esmės buvo atmesti. Pareiškėja, nepatenkinta jos kelto klausimo sprendimu, kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl galbūt biurokratiškų Telšių rajono savivaldybės mero veiksmų ir / arba neveikimo. Seimo kontrolierius, išnagrinėjęs pareiškėjos situaciją, priėmė pažymą, kurioje pareiškėjos skundus pripažino pagrįstais. Taip pat pažymoje pateiktos rekomendacijos Telšių rajono savivaldybės merui ir aplinkos ministrui. Atsižvelgusi į tai, pareiškėja pakartotinai pateikė skundą Telšių rajono savivaldybės merui ir paprašė iš naujo išnagrinėti anksčiau pareiškėjos pateiktus skundus. Apžvelgiamu atveju ginčytu sprendimu Telšių rajono savivaldybės meras nurodė, kad skundo nenagrinės, kadangi pareiškėjos kelti klausimai ankstesniais mero sprendimais jau išnagrinėti.

Šiaulių apygardos administracinis teismas, išnagrinėjęs pareiškėjos skundą, jos reikalavimus tenkino. Atsakovas, Telšių rajono savivaldybė, nesutikdamas su tokiu pirmosios instancijos teismo sprendimu, su apeliaciniu skundu kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad pagal Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 6 dalį, skundas nenagrinėjamas, jeigu tas pats viešojo administravimo subjektas yra priėmęs administracinės procedūros sprendimą ir asmuo nepateikia naujų faktinių duomenų, leidžiančių ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinės procedūros sprendimą.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėja Telšių rajono savivaldybės mero priimtų sprendimų neskundė, ji pasirinko kitą savo teisių gynimo būdą – kreipimąsi į Seimo kontrolierių. Seimo kontrolierius ištiria skunde nurodytas aplinkybes ir surašo pažymą. Pažymoje nurodomos tyrimo metu nustatytos aplinkybės, surinkti įrodymai ir pareigūno veikos juridinis įvertinimas, o Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas, ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių. Apžvelgiamu atveju LVAT teisėjų kolegija nustatė, kad Telšių rajono savivaldybės meras išnagrinėjo Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) ir apie nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių informavo raštu.

LVAT teisėjų kolegijos teigimu, Seimo kontrolieriaus pažyma pati savaime nelaikytina nauja aplinkybe, sudarančia pagrindą iš naujo nagrinėti skundus, kurie jau buvo išnagrinėti ir dėl jų buvo priimti viešojo administravimo subjekto sprendimai, kurių asmuo neskundė. Jei pareiškėja mano, kad Seimo kontrolierius skundo nagrinėjimo metu nustatė naujas faktines aplinkybes, kurios gali būti reikšmingos sprendžiant klausimą dėl pareiškėjos sklypo užliejimo, ji tokias konkrečias aplinkybes turi nurodyti Telšių rajono savivaldybės merui, prašydama iš naujo spręsti šį klausimą, o ne pateikti abstrakčią nuorodą į Seimo kontrolieriaus pažymą. Jokių naujų faktinių duomenų, papildomų argumentų pareiškėja pakartotiniame skunde nenurodė, todėl LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, meras visiškai pagrįstai priėmė sprendimą atsisakyti nagrinėti pareiškėjos skundą.

LVAT sprendimu atsakovo apeliacinis skundas patenkintas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas.

2016 m. vasario 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-305-492/2016

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-03272-2014-7

Procesinio sprendimo kategorija 38

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

55. Teismo kompetencija

Dėl savivaldybės tarybos sprendimo reorganizuoti viešąją įstaigą ginčijimo administraciniame teisme

Specialioji teisėjų kolegija aptariamam atveju sprendė, kurios grandies teismui teisingas ginčas dėl Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimo, kuriuo nuspręsta inicijuoti viešosios įstaigos Zarasų pirminės sveikatos priežiūros centro reorganizavimą.

Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 21 punkte numatyta, kad išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija apima savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė), savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių steigimą, reorganizavimą ir likvidavimą, dalyvavimą steigiant, reorganizuojant ir likviduojant viešuosius ir privačius juridinius asmenis. Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 28 straipsnio 9 punktą nustato, kad Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešosios įstaigos steigėjo (steigėjų) kompetencijai priklauso steigti Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešosios įstaigos filialus, reorganizuoti ir likviduoti Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešąją įstaigą. Atsižvelgusi į šias nuostatas, specialioji teisėjų kolegija nurodė, kad Zarasų rajono savivaldybės taryba, priimdama sprendimą dėl viešosios įstaigos reorganizavimo, veikia ne tik kaip viešosios įstaigos steigėjas, bet kartu ir kaip viešojo administravimo subjektas, įgyvendindamas jam įstatymais priskirtas funkcijas, taigi veikia viešojo administravimo srityje, todėl byla turi būti nagrinėjama administraciniame teisme.

2016 m. vasario 17 d. specialiosios teisėjų kolegijos sprendimas teisingumo byloje Nr. T-17/2016

Teisminio proceso Nr. 2-54-3-00044-2016-1

Procesinio sprendimo kategorija 3.1.2.5

[Prieiga internete](#)

59. Teismo išlaidos

Dėl bylinėjimosi išlaidų, susidariusių vykdant institucijai priskirtas viešojo administravimo funkcijas, atlyginimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pirmosios instancijos teismo procesinio sprendimo, kuriuo buvo atmetas Lietuvos valstybę byloje atstovavusio Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos teritorinio skyriaus prašymas atlyginti jai transporto išlaidas pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 44 straipsnio 1 ir 4 dalis.

Analizuodamas kilusį ginčą, LVAT nustatė, kad Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos veikla, susijusi su administracinių sprendimų priėmimu ir dalyvavimu teisiniuose procesuose dėl tokio pobūdžio sprendimų, yra tiesioginis šios institucijos bei jos skyrių kompetencijai priskirtų viešojo administravimo funkcijų vykdymas, kuris finansuojamas iš valstybės biudžeto. Šiame kontekste LVAT priminė, kad atsakomybė už kiekvienos institucijos finansinių išteklių ir darbuotojų darbo laiko racionalų paskirstymą tenka institucijos vadovui, kuris duodamas atitinkamus pavedimus, privalo įvertinti būsimos naudos ir sąnaudų santykį. Nagrinėtu atveju Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos viršininkui pripažinus, jog teritorinio skyriaus atstovo dalyvavimas dviejuose teismo posėdžiuose, kaskart tam skiriamas komandiruotes, konkrečiu atveju buvo būtinas, nėra pagrindo įpareigoti pareiškėją grąžinti į biudžetą pinigų sumą, panaudotą atsakovo tarnybinėms kelionėms.

LVAT konstatavo, kad valstybės biudžeto asignavimų lėšos, panaudotos tarnybinėms komandiruotėms atsakovo atstovui vykstant į teismo posėdžius, t. y. iš esmės vykdant institucijai priskirtas viešojo administravimo funkcijas, nagrinėjamu atveju neturi būti priteistos iš pareiškėjo.

2016 m. vasario 3 d. nutartis administraciniame byloje Nr. AS-103-822/2016

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-00061-2009-3

Procesinio sprendimo kategorija 59

[Prieiga internete](#)

63. Skundas

63.2. Skundo priėmimas

Dėl rinkliavų centro prašymo dėl vietinės rinkliavos priteisimo neapmokestinimo žyminiu mokesčiu

Apžvelgiamu atveju atskiruoju skundu ginčyta pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria pareiškėjo Palangos miesto rinkliavų centro prašymas dėl vietinės rinkliavos priteisimo laikytas nepaduotu, nepašalinus nustatytų trūkumų, t. y. nesumokėjus žyminio mokesčio.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog Palangos miesto rinkliavų centro nuostatuose, patvirtintuose Palangos miesto savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 5 d. sprendimo Nr. T2-291 2 punktu (su vėlesniais pakeitimais), nustatyta, kad Palangos miesto rinkliavų centras – Palangos miesto savivaldybės tarybos sprendimu įsteigta biudžetinė įstaiga, teikianti miesto viešosios infrastruktūros priežiūros, plėtros ir vietinių rinkliavų administravimo paslaugas. Viena iš Centro funkcijų – vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą administravimas.

Biudžetinių įstaigų įstatymo, reglamentuojančio biudžetinių įstaigų steigimą, pertvarkymą, pabaigą, veiklą ir valdymą, 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad biudžetinė įstaiga – ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, įgyvendinantis valstybės ar savivaldybės funkcijas ir išlaikomas iš valstybės ar savivaldybės biudžetų asignavimų, taip pat iš Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų ir kitų valstybės pinigų fondų lėšų.

LVAT teisėjų kolegija vadovavosi Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 2 straipsnyje įtvirtintomis viešojo administravimo, viešojo administravimo subjekto ir savivaldybių administravimo subjektų apibrėžimais (1, 4, 9 d.) ir konstatavo, kad Palangos miesto rinkliavų centras yra biudžetinė įstaiga, vykdanči savivaldybės funkciją, susijusią su vietinių rinkliavų administravimu (viešojo administravimo funkcija), kuri patenka į ABTĮ apibrėžtą viešojo administravimo subjekto sąvoką.

Taip pat LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad nors pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad pareiškėjas nepatenka į ABTĮ 40 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytų subjektų, kurių skundai (prašymai) neapmokestinami žyminiu mokesčiu, ratą (pareiškėjas nėra nei mokesčių administratorius, nei pareigūnas Mokesčių administravimo įstatymo ar Viešojo administravimo įstatymo prasme), tačiau neatsižvelgė į tai, kad Palangos miesto rinkliavų centras yra biudžetinė įstaiga, vykdanči savivaldybės funkciją, susijusią su vietinių rinkliavų administravimu, t. y. vykdanči viešojo administravimo funkciją, todėl, remiantis ABTĮ 40 straipsnio 2 dalimi, nustatančia, kad žyminiu mokesčiu neapmokestinami ir kiti viešojo administravimo subjektų kreipimaisi į administracinį teismą, kurie tiesiogiai susiję su jų atliekamomis viešojo administravimo funkcijomis, tokio subjekto kreipimasis į administracinį teismą žyminiu mokesčiu neapmokestinamas.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-155-502/2016

Teismo proceso Nr. 3-63-3-02646-2015-1

Procesinio sprendimo kategorija 63.3

[Prieiga internete](#)

63.3. Atsisakymas priimti skundą

63.3.7. kai skundą (prašymą) suinteresuoto asmens vardu paduoda neįgalios vesti byla asmuo

Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos, atstovaujamos UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro, teisės paduoti teismui prašymą dėl nesumokėtos vietinės rinkliavos priteisimo

Apžvelgiamu atveju atskiruoju skundu ginčyta pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria pareiškėjo Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos, atstovaujamos UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro (toliau – Klaipėdos RATC), prašymą dėl nesumokėtos vietinės rinkliavos priteisimo atsisakyta priimti, kadangi jis paduotas neįgalios vesti byla asmens (Administracinių bylų teisenos įstatymo 37 str. 2 d. 7 p.).

Pirmosios instancijos teismas, apskųstoje nutartyje paneigdamas Klaipėdos RATC teisę kreiptis į teismą Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos vardu, iš esmės teigė, kad pagal tam tikrus savivaldybės tarybos sprendimus ir koncesijos sutartį savivaldybei su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimu ir plėtojimu susijusias pareigas perdavus savarankiškai įmonei (Klaipėdos RATC), ši jai perduotas funkcijas vykdo savarankiškai, todėl Klaipėdos RATC veiksmai negali būti įvertinti kaip Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos veikimas per atstovą pagal įstatymą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 49 str. 2 d.) ar įgaliojimą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 49 str. 3 d.). Kitaip tariant, pirmosios instancijos teismas iš esmės konstatavo, kad įgyvendinama Vietos savivaldos ir Atliekų tvarkymo įstatymuose bei juos lydinčiuose teisės aktuose numatytas teises bei priimdama tam tikrus sprendimus, Klaipėdos miesto savivaldybė visas su vietinių rinkliavų administravimu susijusias funkcijas perdavė Klaipėdos RATC, taip prarasdama materialinį teisinį suinteresuotumą kreiptis į teismą dėl tokių rinkliavų priteisimo.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, jog pirmosios instancijos teismas šiuo atveju iš esmės vertino pareiškėjo suinteresuotumą materialiąja prasme. Tačiau iš administracinių teismų praktikos matyti, kad reikalavimo teisės neturėjimas yra pagrindas pripažinti skundą nepagrįstu, kuomet priimamas sprendimas dėl bylos esmės. Tokia išvada sprendžiant skundo priėmimo klausimą yra negalima. Kiekvienas subjektas turi teisę kreiptis į teismą, kai mano, kad jo teisės ar įstatymų saugomi interesai yra pažeisti (Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 str. 1 d., 22 str. 1 d.).

LVAT teisėjų kolegija taip pat pastebėjo, kad tikrintoje pirmosios instancijos teismo nutartyje pateikti argumentai negali būti pripažinti pakankamais, siekiant konstatuoti akivaizdų pareiškėjo suinteresuotumo nebuvimą. Priešingai, vertinant savivaldybės teises ir pareigas, susijusias su ginčo vietinės rinkliavos nustatymu bei šios rinkliavos administravimu, pačios rinkliavos paskirtį, jos įskaitymo į savivaldybės biudžetą bei surinktų lėšų disponavimo tvarką, vaidmenį, kontroliuojant jos surinkimą (Rinkliavų įstatymo 12 str. 2 d., 16 str. 2 d., Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos patvirtinti Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai (2010 m. lapkričio 25 d. sprendimo Nr. T2-330 redakcija), materialinis pareiškėjo suinteresuotumas, kiek tai susiję su nesumokėtos vietinės rinkliavos surinkimu, negali būti pripažintas neakivaizdžiu (Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 str. 1 d.). Vien tai, kad proceso įstatymų, tam tikrų savivaldybės tarybos sprendimų, įskaitant vietinės rinkliavos nuostatus, bei sutarčių pagrindu į administracinį teismą turi teisę kreiptis Klaipėdos RATC, savaime nepaneigia pareiškėjo (Klaipėdos miesto savivaldybės) galimybės kreiptis į administracinius teismus šiais klausimais.

LVAT teisėjų kolegija padarė išvadą, jog šiuo atveju, sprendžiant skundo priėmimo klausimą, nėra pagrindo konstatuoti, kad su prašymu priteisti nesumokėtą vietinę rinkliavą į teismą kreipėsi tokios teisės neturintis asmuo. Būtent pareiškėjas yra prašymo priteisti vietinę rinkliavą subjektas (proceso, ginčo šalis), o ne tokį prašymą pasirašęs asmuo. Aptariamam atveju susidarė situacija, kai priėmimo stadijoje nėra prielaidų pripažinti, kad suinteresuotas asmuo (pareiškėjas) akivaizdžiai neturėjo teisės paduoti prašymą teismui. Be to, net jei būtų pripažinta, kad suinteresuoto asmens (pareiškėjo) vardu prašymą (skundą) pateikė tinkamą įgaliojimą neturintis asmuo (atstovas), proceso iniciatyvos teisę turinčiam asmeniui negali būti varžoma teisė kreiptis į teismą, todėl tokiu atveju turi būti taikomas prašymo (skundo) trūkumų šalinimo institutas. Kitaip tariant, teismas turėtų pirmiausia pasiūlyti pateikti papildomus duomenis apie suteiktus įgalinimus, t. y. ištaisyti skundo trūkumus, o ne iš karto atsisakyti priimti skundą.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, grąžinant prašymo priėmimo klausimą šiam teismui spręsti iš naujo.

2016 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-160-143/2016

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-02809-2015-2

Procesinio sprendimo kategorija 63.3.7

[Prieiga internete](#)

Taip pat žr. 2016 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-164-525/2016, [Prieiga internete](#); 2016 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-191-438/2016, [Prieiga internete](#); 2016 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-163-143/2016, [Prieiga internete](#) ir kt.

70. Bylos nutraukimas

70.7. pareiškėjui nesilaikius nustatytos išankstinio bylos nagrinėjimo ne per teismą tvarkos

Dėl atsisakymo pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą apskundimo tvarkos pagal Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymą

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas kreipėsi į pirmosios instancijos teismą prašydamas panaikinti atsakovo Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus rajono agentūros (toliau – Agentūra) sprendimą atsisakyti pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą ir įpareigoti atsakovą pratęsti šį terminą. Pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasi *inter alia* Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo (toliau – AAVKĮ) 23 straipsnio nuostatomis¹, atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kadangi pareiškėjas nesilaikė įstatymų nustatytos bylos išankstinio nagrinėjimo ne per teismą tvarkos.

LVAT, išnagrinėjęs pareiškėjo atskirąjį skundą, su tuo nesutiko, panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir grąžino šiam teismui skundo priėmimo klausimą spręsti iš naujo. LVAT pažymėjo, kad AAVKĮ 23 straipsnyje yra reglamentuojamas privalomojo nurodymo apskundimas, o privalomojo nurodymo terminų pratęsimas reglamentuojamas šio įstatymo 22 straipsnyje, kurio 1 dalyje nustatyta, kad asmens, kuriam duotas privalomasis nurodymas, rašytiniu prašymu, jeigu jis dėl objektyvių priežasčių negali laiku įvykdyti šio nurodymo, nurodymo įvykdymo terminai gali būti pratęsti. Kad privalomojo nurodymo įvykdymo terminas būtų pratęstas, rašytinis prašymas privalomąjį nurodymą davusiam pareigūnui turi būti pateiktas ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos (AAVKĮ 22 str. 2 d.). Pagal AAVKĮ 22 straipsnio 3 dalį, sprendimą pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą, tačiau ne ilgiau kaip dar 2 mėnesiams, priima privalomąjį nurodymą davęs pareigūnas. AAVKĮ 22 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad privalomajame nurodyme nustatytus jo įvykdymo terminus ne ilgesniam kaip vieno mėnesio terminui pakartotinai gali pratęsti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas davė privalomąjį nurodymą, vadovas.

Sistemiškai įvertinęs šį teisinį reguliavimą, LVAT sprendė, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi AAVKĮ 23 straipsnyje nustatyta privalomojo nurodymo apskundimo tvarka, nes nagrinėjamoje byloje pareiškėjas ginčą kelia ne dėl paties privalomojo nurodymo, o dėl sprendimo netenkinti pareiškėjo prašymo pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą. LVAT akcentavo, kad Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme ginčams dėl privalomojo nurodymo įvykdymo termino nepratęsimo *expressis verbis* nėra nustatyta privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka, kuria asmuo (pareiškėjas) būtų privalėjęs pasinaudoti prieš kreipdamasis į administracinį teismą.

2016 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-108-520/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05999-2015-3

Procesinio sprendimo kategorija 70.7

[Prieiga internete](#)

¹ Pagal šio straipsnio 2 dalį, privalomasis nurodymas per 10 dienų nuo jo įteikimo gali būti skundžiamas aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas davė privalomąjį nurodymą, vadovui.